

HRVATSKI VOJNIK

Broj 219/220. Godina V. 19. prosinca 2008. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SLO € 1,80; SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

*Sretan Božić
i nova 2009.*

U ovom broju kalendar

Poštovani službenici Ministarstva obrane i pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske,

u ovo predbožićno vrijeme radosnog iščekivanja ne možemo ne prisjetiti se onih koji su žrtvovali sebe tijekom Domovinskog rata za slobodu i neovisnost Republike Hrvatske, koji ne mogu radost obiteljskog blagdana podijeliti sa svojima najdražima. Njima i njihovim obiteljima još jednom izražavamo našu zahvalnost. Oni su svojom žrtvom omogućili stvaranje temelja moderne i suvremene Republike Hrvatske, ali i uvjeta za razvoj i postignuća naših Oružanih snaga i Ministarstva obrane.

Iza nas je godina u kojoj smo postigli značajne uspjehe na svim razinama - od aktivnosti u domovini do zahtjevnih i odgovornih zadaća u mirovnim misijama diljem svijeta. Osobito želim svako dobro prigodom nadolazećih blagdana i vama - pripadnicima OSRH izvan Hrvatske, koji profesionalno i časno zastupate interes Hrvatske u međunarodnom okruženju, te vam zahvaljujem i čestitam na izvršenju svih zadaća i obveza koje su pred vas postavljene. Vaš uspjeh je i uspjeh Oružanih snaga i Ministarstva obrane, ali i Hrvatske u cjelini.

Pred nama je povjesna 2009. godina, koja je povijesna ne samo za Ministarstvo obrane već za cijelu Hrvatsku i sve njezine građane. To je godina u kojoj će Hrvatska ući u punopravno članstvo NATO-a, što iz sigurnosnih, ali i gospodarskih razloga predstavlja veliki napredak za cijelu našu zajednicu i veliko priznanje svima nama. Vjerujem da nam u sljedećoj godini neće ponestati motiva i izazova u radu, te da ćemo znati odgovoriti na zadaće koje se pred nas postave.

U iščekivanju najradosnjega kršćanskog blagdana, vama i vašim najbližima želim čestit Božić i uspješnu novu 2009. godinu, te ostvarenje svih nuda i želja, kako onih profesionalnih tako i osobnih, na dobrobit naše domovine.

MINISTAR OBRANE
Branko Vukelić

Poštovani vojnici, mornari, dočasnici, časnici, generali i admirali, pripadnici OSRH-a u mirovnim misijama, kadeti, državni službenici i namještenici, pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske,

i u ovom božićnom blagdanskom ozračju moramo se prisjetiti svih onih koji su položili život za slobodu tijekom Domovinskog rata. Sjećamo se poginulih naših dojučerašnjih suboraca, ratnih vojnih invalida, članova obitelji poginulih, djece, supruga i roditelja kojima upravo u ove dane ljudskog i obiteljskog zajedništva oni još više nedostaju.

Tijekom posljednjih godina postigli smo značajne uspjehe na svim razinama u mirovним misijama diljem svijeta pod zapovijedanjem UN-a, NATO-a i Europske unije. Ta priznanja itekako govore o nama samima, o našem odnosu prema radu te uvježbanosti i profesionalnom pristupu pri izvršavanju zaprimljenih vojnih zadaća. I u ovo vrijeme mnogi su djelatnici Oružanih snaga Republike Hrvatske odvojeni od svojih obitelji, u mirovnim misijama, gdje svakodnevno obavljaju vrlo zahtjevne i odgovorne zadaće u provedbi zaštite mira. Oni su se svojim djelovanjem u mirovnim misijama bezbroj puta iskazali kao uzorni vojnici, predstavljajući tako naš narod i građane cijele Hrvatske u inozemnom svijetu.

Od svih djelatnika Oružanih snaga koji su u zemlji očekujem da marljivo, profesionalno i uspješno privedu kraj sve preostale ovogodišnje obveze, kako bi opušteni i neopterećeni ušli u sljedeću radnu godinu, u kojoj je naš zajednički strateški cilj ostvariti ulazak u NATO savez.

Čestit Božić i vesele blagdane, obilje blagoslova, radosti, napretka i blagostanja, uspjeha i zadovoljstva želim svim pripadnicima MORH-a i OSRH-a te državnim službenicima i namještenicima u zemlji i u mirovnim misijama.

NAČELNIK GSOSRH
general zbora
Josip Lucić

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morf.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morf.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)
Prevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 3784-937

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322

Preplata:
Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.
Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tiskar: Tiskara Zelina d.d.,
K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@morf.hr
Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

General bojnik Mirko Šundov, ravnatelj HVU "Petar Zrinski"

Svrha je da HVU postane priznata visoka vojna obrazovna ustanova, povezana s civilnim sustavom izobrazbe, ali sa specifičnim obilježjima u skladu s potrebama OSRH. Izobrazba u OSRH provodi se po vrlo sličnom konceptu kao i u zemljama članicama NATO-a...

Strana 4

Božićna poruka vojnog ordinarija

U liturgijskom hodu, s dolaskom zimskog sunčecata i pobjede "sunca nepobjedivog" dolazi Božić kao blagdan ostvarenja obećanja danog Ocima u biblijskom postupnom objavljivanju Božje dobrote spram čovjeka. U toj božićnoj stvarnosti želimo ponovno spoznati Božju ljubav prema čovjeku, koja se ne da nadvladati ničim jer Bog u ovom redu spasenja kao da ne može bez njega

Strana 8

Obilježena 17. obljetnica HRZ-a i PZO-a

"Snaga HRZ-a i PZO-a te svih grana OSRH-a jest u čovjeku, pojedincu. Iako je upravo zrakoplovstvo grana u kojoj moć tehnike najviše dolazi do izražaja, fascinira uvježbanost i obućenost njegovih pripadnika", rekao je ministar Vukelić

Strana 10

Globalna biološka sigurnost u svjetlu biotehnološke revolucije

Izuzetan napredak i dostignuća na polju bioloških znanosti i biotehnologije primjenjivih za razvoj biološkog oružja, a koji se mogu odvijati i u najmanjim laboratorijima, danas je teško učinkovito nadzirati

Strana 22

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

general bojnik Mirko ŠUNDOV

ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta
"Petar Zrinski"

- od ove nastavne godine, izobrazba na svim razinama provodi se po novim programima
- sustav izobrazbe ujedinjen je na razini HVU-a, a u njegovojo provedbi HVU surađuje s granama OSRH-a
- vojnodiplomska izobrazba i Tečaj strategijskog planiranja, od iduće godine će se provoditi i na engleskom jeziku

HVU se ustrojava kao visoka obrazovna vojna ustanova

Izobrazba u OSRH provodi se po vrlo sličnom konceptu kao i u zemljama članicama NATO-a i izravno je povezana s profesionalnim razvojem pripadnika OS-a. Sadržaji programa povezani su i usklaćeni s integracijskim procesima, a koristimo se suvremenim metodama izobrazbe u provedbi. Sve je u izravnoj funkciji pripreme pripadnika OSRH-a za sudjelovanje u međunarodnim misijama i za rad u NATO-ovojo organizacijskoj strukturi...

—Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT—

Svijet moderne tehnologije i stalnog tehničkog napretka u kojem živimo ne trpi zaostajanja u dostizanju novoga. Stoga svi oni koji određeno razdoblje proveđu na HVU moraju to iskoristiti za stjecanje novih znanja, vještina i sposobnosti. Za sve to HVU nudi brojne mogućnosti, o kojima smo u prigodi obljetnice Učilišta razgovarali s ravnateljem, general bojnikom Mirkom Šundovom.

Hrvatsko vojno učilište obilježava sedamnaestu obljetnicu. Što biste izdvojili kao najvažnija postignuća u proteklom razdoblju?

Od značajnih postignuća koja su rezultat timskog rada na HVU "Petar Zrinski", izdvojio bih prije svega provedbu svih razina izobrazbe s težištem na izobrazbi kadeta, što ističem kao posebno važnu zadaću. Uz to, završena je prva faza preustroja HVU-a s posebnim naglaskom na popunu Učilišta djelatnicima. Primjerice, dostigli smo popunjenošt oko 94% djelatnim vojnim osobama. Provodimo proces modernizacije učioničkih i smještajnih kapaciteta, amfiteatra, te uređenje moderne knjižnice u Zagrebu, Splitu, Zadru i Đakovu. Dočasnička škola je u cijelosti premještena iz Jastrebarskog u Đakovo. Pripremamo i organiziramo združenu vježbu (s ratnim i neratnim scenarijima), u kojoj sudjeluju svi polaznici Ratne škole, Zapovjedno-stožerne škole, Više časničke izobrazbe, Visoke dočasničke izobrazbe, te nastavnici s katedri, a računalno je podupire Simulacijsko

središte HKV-a. Uredili smo i opremili Tiskaru, te povećali izdavačku djelatnost. Od ove nastavne godine, izobrazba na svim razinama provodi se po novim programima. Pripremamo se za provedbu dijela izobrazbe (neki moduli i tečajevi) na engleskom jeziku. Sve to je izravno povezano s procesom integracije OSRH u NATO.

U sklopu aktualnog preustroja OSRH, HVU je doživio brojne promjene. Koje biste od njih izdvojili kao najvažnije?

U skladu s DPR-om, HVU se ustrojava kao visokoobrazovna vojna ustanova, odgovorna za izobrazbu djelatnika za potrebe OSRH-a i MORH-a. Sustav izobrazbe ujedinjen je na razini HVU-a, a u njegovojo provedbi HVU surađuje s granama OSRH-a. Na HVU se provodi opći dio izobrazbe, dok specijalistički - praktični provodimo u suradnji s HKV, HRM, HRZ i PZO, te Zapovjedništvom za potporu. Na HVU je ustrojen Dekanat s katedrama (strategije, združenih operacija, taktike, rodova i sl.), koje su odgovorne za provedbu izobrazbe na svim razinama. U sastavu Časničke škole ustrojene su Kadetska bojna i Bojna za izobrazbu, koje su odgovorne za organizaciju i provedbu života i rada u procesu izobrazbe kadeta i temeljne razine izobrazbe časnika. Novo je i to što je trajanje Temeljne časničke izobrazbe povećano sa šest na deset mjeseci. Ustrojeno je i Središte za multimediju i izdavaštvo

(odjel izdavaštva - grafičko uređenje i tiskara, odsjek predvoditelja, knjižnice, odjel multimedijalnog centra DR u Vukovaru i dr.), koje ima zadaću potpore cijelokupnog nastavnog i izdavačkog procesa na HVU, a sudjeluje i u potpori realizacije zadaća za potrebe OSRH-a i MORH-a.

Osuvremenjeni nastavni programi na svim razinama izobrazbe

Izobrazba se od ove akademske godine provodi po novim planovima i programima. O kakvim je novinama riječ?

Novim programima je postignuta bolja slijednost izobrazbe dočasnika i časnika nego što je to bilo do sada. Trajanje nekih programa smo povećali, dok smo druge u skladu s Konceptom izobrazbe modulirali, što znači da se pojedini moduli mogu slušati i polagati odvojeno. Programi se provode u dva međusobno povezana dijela: prvi (opći) dio provodi se na HVU, a drugi (specijalistički - praktični), provodi se u središtima za obuku HRM, HRZ i PZO te Zapoverydništva za potporu, kao i u obučnim (rodovskim) postrojbama HKoV. Neke oblike izobrazbe ćemo, prije svega mislim na Vojnodiplomatsku izobrazbu i Tečaj strategijskog planiranja, od iduće godine provoditi i na engleskom jeziku. To će nam omogućiti da na tim izobrazbama sudjeluju polaznici iz svih zemalja članica NATO-a, Partnerstva za mir i Mediteranskog dijaloga. U procesu smo stvaranja programa još nekoliko tečajeva s različitim vremenom trajanja, na kojima bi se raspravljalo o važnim pitanjima vezanim za sigurnost i obranu. Slušatelji i korisnici tih tečajeva trebali bi biti stručnjaci i predstavnici različitih resora (tijela državne uprave), lokalne uprave i samouprave (primjerice, savjetnici odgovorni za pitanja obrane i sigurnosti u županijama i gradovima), predstavnici privatnog sektora i sl. Osuvremenili smo nastavne programe u Školi stranih jezika i prilagodili ih novim potrebama (posebice specijalističke tečajeve usmjerene na pripremu osoblja za sudjelovanje u mirovnim operacijama).

Često se ističe da je izobrazba u OS-u jedan od najvažnijih oblika upravljanja i razvoja ljudskih potencijala te je treba promatrati i kao proces stjecanja vještina priпадnika OS-a i u kontekstu našeg ulaska u NATO. Što mislite o tome?

Izobrazba u OSRH provodi se po vrlo sličnom konceptu kao što je to u zemljama članicama NATO-a i izravno je povezana s profesionalnim razvojem pripadnika OS-a. Sadržaji programa povezani su i usklađeni s integracijskim procesima, a koristimo se suvremenim metodama izobrazbe u provedbi. U programe su ugrađeni i ugrađuju se naučene lekcije iz međunarodnih misija u kojima sudjeluju priпадnici OSRH-a. Vježbu koju sam već spomenuo pripremamo, organiziramo i provodimo u skladu s NATO standardima. Sve je to u izravnoj funkciji pripreme pripadnika OSRH za sudjelovanje u međunarodnim misijama, za rad u NATO-ovoj organizacijskoj strukturi.

Ove se godine za kadete prijavilo dosad najviše kandidata. Ostvaruju li se potpuno očekivanja u izobrazbi kadeta?

To je najviše zasluga mnogo bolje pripremljenih, organiziranih i provedenih promidžbenih aktivnosti. Ove godine smo stavili težište na primanje kadeta-studenata prijediplomskih studija s tehničkih fakulteta, pa smo tako uključili

i Tehničko veleučilište s njihovim stručnim studijima. Također je važno istaknuti da smo se opredijelili da je vrijeme prijediplomskih studija u trajanju od tri nastavne godine plus jedna nastavna godina Temeljne časničke izobrazbe (iznimka su piloti koji provode još godinu dana letenja u Pilotskoj školi HRZ-a) dovoljno da kadeti steknu potrebna znanja, vještine i sposobnosti za prvu dužnost. Sada imamo 21 kadeta na Temeljnoj časničkoj izobrazbi, što je prva veća skupina kadeta (dvoje ih je završilo Temeljnu časničku izobrazbu u prošloj nastavnoj godini) koji su diplomirali na fakultetima. Temeljna časnička izobrazba završna je priprema za njihovu prvu dužnost u OSRH-u (zapovjednici vodova u HKoV-u i slične dužnosti u HRM i HRZ i PZO), te je uvjet za dodjelu prvog časničkog čina - poručnik. Pravo vrednovanje i ocjenu provedbe izobrazbe kadeta dobit ćemo kad kadeti provedu najmanje godinu dana na svojim prvim dužnostima u postrojbama. Ipak s obzirom na to da sam od početka uključen u provedbu izobrazbe kadeta, moram reći da kao ravnatelj HVU-a nisam potpuno zadovoljan njihovom prolaznošću. Provodimo različite analize i vrednovanja te smo došli do zanimljivih podataka, koji pokazuju da je to povezano s motivacijom i subjektivnim prisutnjim kadeta (dosadašnji uspjeh u školi, vrijeme koje posvećuju učenju i sl.), kao i određenim objektivnim okolnostima (uz redovite studentske obveze, provedba vojnog dijela obuke - kampovi, početak primjene Bolonjske deklaracije u sustavu visokog školstva u RH i sl.). S druge strane, želim istaknuti uzorno vladanje kadeta. Siguran sam da ćemo izobrazbom kadeta na prijediplomskoj razini (sveučilišni i stručni studiji) u trajanju od tri godine, novom organizacijom Učilišta, dobrom i kvalitetnom popunom osoblja koje radi s kadetima, te njihovim zalaganjem postići kraće vrijeme studiranja i još bolju prolaznost.

Iz razgovora s kadetima može se zaključiti da su zadovoljni programom školovanja, ali ističu kako bi htjeli više praktične obuke. Mogu li se tu očekivati promjene?

Izobrazba kadeta kakvu mi provodimo zapravo je zamjena za profesionalnu (klasičnu) vojnu izobrazbu, tj. vojnu akademiju. S obzirom na obveze kadeta na fakultetima (studiraju na različitim fakultetima), koje traju gotovo cijeli dan, praktična vojna obuka može se provoditi tek vikendom, odnosno na ljetnim i zimskim kampovima. Naravno da to nije dovoljno, pa smo produljili Temeljnu časničku izobrazbu na deset mjeseci. Težište u njezinoj provedbi upravo je na praktičnim radnjama i postupcima. Uz to smo uveli i stažiranje na dužnosti zapovjednika voda kako bi se moglo što više praktično raditi. Time ćemo dobiti upravo ono što kadeti traže, a to je mnogo više praktičnih aktivnosti kako bi se postigla što sveobuhvatnija priprema za prvu dužnost.

Od sljedeće godine planira se nadopuniti programe na svim razinama izobrazbe dodatnim vjerskim sadržajima...

To je točno. I dosad smo u programima imali zastupljene sadržaje vezane za multikulturalnost, multietničnost i multikonfesionalnost. Te sadržaje nastojimo dodatno proširiti ponajprije zbog našeg sve većeg angažmana u mirovnim misijama diljem svijeta. Uz aktivnosti što ih provodi Vojni ordinarijat u RH vezane za pripreme naših predstavnika, imamo vrlo dobru suradnju s Islamskom vjerskom zajednicom.

com u RH, koja je uključena u neposredne pripreme (u suradnji s HKoV-om) pripadnika OS-a za njihov odlazak u misiju ISAF u Afganistan. Priprema se i aktivno uključenje predstavnika židovske vjerske zajednice Bet Israel u neposrednu pripremu naših predstavnika koji odlaze u mirovnu misiju na Golansku visoravan. Vjerujem da bi suradnja Islamske vjerske zajednice u RH i židovske vjerske zajednice Bet Israel u tim neposrednim pripremama bila vrlo dobar primjer i vrlo korisna.

Namjera nam je da ti sadržaji budu sastavni dio programa na svim razinama izobrazbe na HVU. U suradnji s vjerskim zajednicama izraditi ćemo nastavni modul koji će biti uvršten u programe izobrazbe na svim razinama, s ciljem da naši polaznici dobiju nova znanja, koja će povećati njihovu osposobljenost i pripremljenost za međunarodne operacije, ali i druge aktivnosti kojih će s punopravnim članstvom u NATO-u biti mnogo više.

Kako biste ocijenili međunarodne aktivnosti HVU-a?

U zadnje vrijeme, znatno smo povećali, kako bilateralne tako i multilateralne aktivnosti. Izdvojio bih aktivnosti vezane za NATO, kao što su sudjelovanje na pripremama i na godišnjoj Konferenciji zapovjednika vojnih učilišta zemalja članica NATO-a, PzM-a i Mediteranskog dijaloga, koju organizira i vodi NATO Defence College iz Rima, te suradnja s njim, suradnja s NATO školom iz Oberammergaua, kao i suradnja s Europskim centrom za sigurnosne studije George C. Marshall.

Bilateralna suradnja je postala konkretnija i sveobuhvatnija i odnosi se prije svega na susjedne zemlje i zemlje regije (Austrija, Slovenija, Italija, Crna Gora, Mađarska i dr.). Jednako tako ostvarili smo dobru suradnju i s ostalim zemljama članicama NATO-a (Velika Britanija, Njemačka, Francuska, Češka, Rumunjska i dr.). Odnosi se to prije svega na službene posjete i stručne razgovore, razmjenu nastavnika, razmjenu literature, suradnju na području izobrazbe stranih jezika i sl. Važno je istaknuti da se na HVU, na razinama izobrazbe koje traju jednu nastavnu godinu (Ratna škola, Zapovjedno-stožerna škola, Visoka dočasnička izobrazba), školju pripadnici stranih OS-a (Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Njemačke, Slovenije i Ukrajine), a na tečajevima jezika u ŠSJ i pripadnici OS-a drugih zemalja članica i partnera. Osim toga, važno je naglasiti i studijska putovanja što ih HVU organizira i provodi u suradnji s partnerima, pa tako polaznici RŠ "Ban Josip Jelačić", imaju dva studijska putovanja u inozemstvo, polaznici ZŠŠ "Blago Zadro" jedno studijsko putovanje u inozemstvo, u susjedne zemlje i zemlje u regiji, kao i polaznici Visoke dočasničke izobrazbe. Doista se može reći da su naše međunarodne aktivnosti još jedan doprinos bo-

ljoj organizaciji, kvalitetnijoj pripremi i provedbi programa i sadržaja svih razina izobrazbe.

Jeste li zadovoljni procesom modernizacije na HVU?

Iako nismo realizirali sve što smo planirali, ni po sadržaju niti po dinamici, mogu reći da sam zadovoljan uređenjem i modernizacijom učioničkih i smještajnih kapaciteta, te opremanjem i primjenom suvremene tehnologije u procesu izobrazbe. Predstoji nam dovršetak uređenja i opremanja nove središnje knjižnice i početak uređenja i modernizacije smještajnih objekata za potrebe polaznika Ratne škole, Zapovjedno-stožerne škole, Časničke škole i Škole stranih jezika u Zagrebu i Splitu.

S realizacijom toga projekta nužno je započeti već početkom sljedeće godine. To je potrebno kako bismo bili konkurentni i mogli na školovanje pozivati još više predstavnika drugih zemalja.

Jednako tako započeli smo provoditi tečajeve učenja na daljinu u suradnji s NATO Defence Collegeom iz Rima i Centrom za studije iz Ženeve. Započeli smo proces ospozobljavanja i opremanja vlastitog osoblja i kapaciteta za provedbu učenja na daljinu. Želim istaknuti da nam je, na inicijativu nizozemskog vojnog izaslanika, nizozemska vlada donirala 50 000 eura, čime smo uredili i opremili jednu višenamjensku konferencijsku dvoranu, na čemu im ovom prilikom zahvaljujem. Vjerujem da ćemo u skladu s mogućnostima vrlo brzo dovršiti program obnove i modernizacije smještajnih i učioničkih kapaciteta na HVU.

Spomenuli ste da je prva faza preustroja gotova. Kako će se HVU dalje razvijati?

Za daljnji razvoj HVU-a prije svega su važni projekti izobrazbe, koje su pokrenuli MORH I GSOSRH, u skladu s odrednicama Dugoročnog plana razvoja OSRH. Radimo na osam projekata koji obuhvaćaju sljedeća područja: poboljšanja u pribavljanju i izobrazbi kadeta; klasificiranje školovanja za vojne potrebe; razvoj modela vojno-strukovne izobrazbe; intenziviranje učenja engleskog jezika; uvođenje novih načina usvajanja i održavanja znanja; standardi i metode izobrazbe; preustroj, modernizacija i kapaciteti sustava izobrazbe, te cjeloživotna izobrazba. Nadam se da će se realizacija ovih projekata odvijati planiranom dinamikom. Svi projekti su izravno vezani za dalji razvoj HVU-a. Svrha je da HVU postane priznata visoka vojna obrazovna ustanova, povezana s civilnim sustavom izobrazbe, ali sa specifičnim obilježjima u skladu s potrebama OSRH-a. Očekuje nas druga faza preustroja, u kojoj se HVU treba ustrojiti prema odrednicama DPR-a. Na temelju djelovanja u ovom prijelaznom razdoblju vidjet ćemo kakve promjene treba poduzeti u organizacijskom i programskom smislu, te koliko i kakvog osoblja treba biti na HVU. ■

Uručena nagrada *Ponos Hrvatske*

Svečanost uručenja nagrade *Ponos Hrvatske*, koju su od organizatora - dnevnog lista "24 sata" i RTL televizije - dobili hrabri i požrtvovni građani Hrvatske, među kojima i pukovnik Oružanih snaga RH lječnik Ratimir Benčić, održana je 15. prosinca u palači Dverce.

Pukovnik Benčić nagradu je dobio za sudjelovanje u spašavanju stradalih u bombaškom napadu što se dogodio u srpnju ove godine, ispred indijskog veleposlanstva u Kabulu, gdje je bio pripadnik misije ISAF u sklopu hrvatskog kontingenta. Na svečanoj dodjeli bili su izaslanik Predsjednika Republike i njegov savjetnik za društvene i humanitarne djelatnosti Borislav Vučković, izasla-

nica predsjednika Vlade, potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor, potpredsjednika Vlade Đurđa Adlešić, ministar obrane Branko Vukelić te brojni drugi visoki uzvanici iz političkog, javnog i kulturnog života Hrvatske.

"Dokazali ste da nijedna zapreka nije nesavladiva", rekla je potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor čestitajući dobitnicima nagrade te istaknula kako njihova djela i pothvati, njihova ljudskost dokazuju da je dobrota sivevremena i da je ljubav sve moguća. Čestitke nagrađenima uputio je putem snimljene videoporuке i predsjednik Republike i vrhovni za-

snimio D. KERIN

povjednik OSRH Stjepan Mesić. Nagrađeni su dobili statuetu *Srce na dlanu*, autorski rad Ivice Propadala, te monografiju o svim dosadašnjim dobitnicima nagrade što se dodjeljuje već četvrtu godinu zaredom ljudima koji su pokazali iznimnu hrabrost, humanost, dobrotu i poštenje. Utemeljitelj nagrade je dnevni list "24 sata", partner u projektu RTL televizija, a pokrovitelj predsjednik Republike Stjepan Mesić.

L. PARLOV

Susret s belgijskim ministrom obrane

Ministar obrane Branko Vukelić susreo se 10. prosinca u Bruxellesu s ministrom obrane Kraljevine Belgije, Pieterom de Cremom, te tom prilikom izrazio zahvalnost za belgijsku potporu na hrvatskom putu u euroatlantske integracije.

Belgijski ministar Pieter de Crem izrazio je uvjerenje da će ratifikacija Protokola o pristupanju Hrvatske NATO-u uskoro doći na red u belgijskom parlamentu, odnosno da će cijeli proces završiti na vrijeme, tj. do sljedećeg samita NATO-a, u travnju 2009. Ministri obrane dviju zemalja razmjenili su iskustva s područja sudjelovanja oružanih snaga u mirovnim operacijama, te iskustva u procesima transformacije, odnosno reformi ministarstava obrane i oružanih snaga.

Očekuje se da se dobra suradnja ministarstava obrane Republike Hrvatske i Kraljevine Belgije nastavi ali i intenzivira ulaskom Hrvatske u NATO, odnosno Europsku uniju.

OJI

Predavanje o europskoj sigurnosnoj i obrambenoj politici na HVU

U maloj dvorani Časničkog doma Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski", u sklopu projekta razmjene predavača visokih vojnih školskih institucija, 16. prosinca održano je predavanje na temu "Europska sigurnosna i obrambena politika i francusko predsjedateljstvo Europskom uniju".

Predavanje je održala Julie Mercier iz Uprave za strateške poslove Ministarstva vanjskih poslova Republike Francuske, a među slušateljima bili su, uz djelatnike Učilišta, i polaznici Ratne i Zapovjedno-stožerne škole te Časničke i Dočasnicičke škole.

Na predavanju je bio i vojni izaslanik obrane Republike Francuske pukovnik Olivier Rouanet te vojni izaslanici država članica Europske unije.

V.P.

Božić - sakrament prisutnosti Boga među nama

1. "I Riječ tijelom postade i nastani se među nama..." (Iv 1, 14)

Poštovani pripadnici Vojnog ordinarijata u RH, draga moja braćo i sestre u Isusu Kristu!

U liturgijskom hodu, s dolaskom zimskog suncostaja i pobjede "sunca nepobjedivog" dolazi Božić kao blagdan ostvarenja obećanja danog Ocima u biblijskom postupnom objavljivanju Božje dobrote spram čovjeka. U toj božićnoj stvarnosti želimo ponovno spoznati Božju ljubav prema čovjeku, koja se ne da nadvladati ničim jer Bog u ovom redu spasenja kao da ne može bez njega.

Upravo ta činjenica da nas spasi "prema svojem milosrđu", tijekom cijele povijesti čovječanstva, u kojoj se Bog postupno objavljuje čovjeku, budila je u njemu zahvalnost zbog koje je prepoznavao Božji govor i bio spremjan ući u dijalog s njim. Taj dijalog je suprotnost događaju koji se na početku vremena dogodio prvom čovjeku, Adamu. Adam nije prihvatio istinu o sebi, da je stvoren i pozvan da bude Božji suradnik u poboljšanju svijeta, i prema tome sustvaratelj u Božjoj zamisli o svijetu te da otkriva misao koju je Bog dao stvorenju...

2. Bog, govoreći čovjeku o sebi, govori ljudskim rječnikom

Kada promatramo povijest spasenja ispisano u Bibliji i preneseno u Predaji, otkrivamo istinu da se Bog ne povlači pred zlom, da ne prepusta čovjeka njegovu padu nego s njim, vrhuncem svoga djela stvaranja, nastoji ući u dijalog. Taj dijalog se ostvaruje kroz simbole, znakove, riječi bliske i razumljive ljudima. Štoviše, Bog, da bi izrekao istinu o sebi i čovjeku, upotrebljava one znakove i simbole do kojih je čovjek došao u danom trenutku svoje spoznaje.

Bibija je puna Božjeg govora kroz znakove, kroz riječi. Ljudi su ga razumjeli, svjesni da su znakovi znak Božje ljubavi prema njima, koji im kazuju da im je Bog naklonjen.

3. Isus Očeva Riječ - Bog od Boga - prihvativši ljudsko tijelo prihvatio je i ljudsku narav

Vrhunac Božjeg govora čovjeku dogodio se u Isusu Kristu. Isus će po rođenju postati čovjekom, po prikazanju u hramu članom židovskog naroda, po plaču nad Jeruzalemom bit će domoljub, po žalosti nad narodom rodoljub, po svom ostanku u hramu dječak u razvoju, po poslušnosti Mariji i Josipu čovjek koji je sazrijevao u ljudskim vrednotama, po prijateljstvu i prihvatanju ljudi zrela osoba... On je čovjek po rođenju, čovjek po potrebi drugoga da ga zaštiti od zlih ljudi, čovjek je po svom zvanju tesara, čovjek je po svojoj ljubavi prema majci i poočimu kao i prema prijateljima, čovjek je po potrebi apostola koje izabrao kao svoje suradnike, čovjek je po prisutnosti za stolom s onim koji ga pozivaju, čovjek je po suzama nad prijateljima i nad gradom Jeruzalemom, čovjek je po prijateljstvu koje je prihvatao i usavršavao, po samilosti koju je pokazao, po tome što je bio potresen u duhu, po tome što ga je izjednala revnost za hram, čovjek je po spremnosti na razgovor, po strahu u Getsemaniju, po napuštenosti i smrti na križu...

Upravo iz toga što su ga pojedinci prihvatali kao putokaz življjenja, a drugi kao objekt kome se suprotstavljaju, postaje jasno da su ga prepoznali i da su s njime komunicirali kao s osobom.

4. Po Isusu Kristu Bog dolazi ususret čovjeku i utjelovljuje se među nama

U Isusu Kristu rođenom od Marije Bog dolazi tako blizu čovjeku da isповijedamo istinu da je Bog postao čovjekom. Isus će svoje božanstvo posvjedočiti životom, smrću i uskrsnućem. On se poistovjećuje s Ocem: "Ja i Otac jedno smo" (Iv 10,30). Židovi će, shvativši njegovu tvrdnju, reagirati u duhu tradicije Starog zavjeta: "Odgovoriše mu Židovi: zbog dobrog te djela ne kamenujemo nego zbog hule što se praviš Bogom, iako si samo čovjek" (usp. Iv 10,33). Židovi su Isusovu izjavu razumjeli kao tvrdnju da je Bog. U tom sučeljavanju "Isus im odvrati: zaista, zaista, kažem vam, prije nego što je Abraham bio, Ja Jesam" (Iv 8,58). Ivanov prolog uvodi mladu kršćansku zajednicu u tu istinu riječima da "Bog bijaše Riječ" (Iv 1,1) te nastavlja "Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjemosmo slavu njegovu - slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca - pun milosti i istine" (usp. Iv 1,14). Time Ivan svjedoči da je Isus utjelovljeni Bog.

Ima još mnogo mesta u Svetom pismu koja nam govore o Isusovu božanstvu i time ga potvrđuju. Mlada crkvena zajednica prihvatača je i živjela tu istinu. Smisao svoga mučeništva mučenici su nalazili u njoj. Tijekom čitave povijesti Crkva će ljubomorno čuvati i navještati ovu istinu i uvijek je iznova svjedočiti na saborima te na tom nauku temeljiti svoje djelovanje. On je Bog i time je mogao pristupiti Ocu kao Bog, a kao čovjek mogao je to učiniti uime braće ljudi... U Isusu Kristu doživjeli smo Božji govor čovjeku po njegovoj mjeri: razumljiv, prihvatljiv, topao, ljudski za sva vremena - vječan. Bog u čovjeku obavio nam je istinu o Bogu Ocu. "Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorođenac - Bog, koji je u krilu Očevu, on ga obznanii" (Iv 1, 18).

5. Dijalog između Neba i Zemlje ostvaren u Isusu nastavlja se u Crkvi po sakramentima

Isus koji u jednoj osobi ujedinjuje dvije naravi, božansku i ljudsku, "budući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio" (Iv 13, 1). Ta ljubav prema čovjeku našla je načina da ostane trajno s njim do ponovnog njegova dolaska. Upotrijebit će isti način kao i za svoj dolazak na svijet. Materijalna stvarnost će po njegovu izboru postati "vidljivi znak njegove nevidljive prisutnosti koju je on odredio". Sakramenti, sveti znakovi, što ih je ustanovio Isus Krist jesu njegovo djelovanje u zajednici Crkve da bi čovjek po vjeri mogao po njima mijenjati sebe i svijet i živjeti životom djece Božje. On je prvi vršio sakramentalne čine i po njima ostvario djelo spasenja, a nama ostavio da to isto činimo njemu u spomen. On i danas djeluje po sakramentima u zajednici Crkve. Po silasku Duha Svetoga na Pedesetnicu ostvaruje se vrijeme Crkve, a u tom vremenu događa se vrijeme sakramenata sve "dok opet ne dođe" (1 Kor 11, 26). Po sakramentima Krist živi u svojoj Crkvi. "On je Glava Tijela, Crkve: on je početak, prvo-rođenac, da u svemu bude prvi" (Kol 1, 18).

Za tu svoju prisutnost Isus će upotrijebiti znakove - materiju iz kulture podneblja gdje živi. On će naravnom znaku koji označava pranje, hranu, snagu po pomazanju, pomirenje po pruženoj ruci, prenošenje darova i ovlasti po položenim rukama, ljubav po prihvatanju osoba, pridodati božansku moć. Čovjek će kroz ljudsko prepoznavanje

znaka popraćenog Božjom riječi i vjerom prihvati Božju prisutnost i Božje djelo za spasenje i posvećenje. Materijalna stvarnost sakramenata u Crkvi i po Kristovu izboru i njegovoj riječi ostvaruje Božju prisutnost - milost i tako ga čini prisutnim u ljudskom životu te omogućuje čovjeku da ispunji svoju zadaću u svijetu, koju mu je dao Stvoritelj.

6. Božji ulazak u naš život je milosni dar, koji se na poseban način ostvaruje po sakramentima

Po sakramentima događa se jedan novi susret izrečen Isusovim riječima: "Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i moj Otac ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti" (Iv 14, 23). Po sakramentima čovjek ulazi u suživot s Bogom te smijemo reći da i sam čovjek u najširem smislu postaje sakrament spasenja. Odavno Crkva taj suživot između Boga i čovjeka zove milosni život po Bogu. Prihvaćajući istinu da Bog hoće da se svi ljudi spase i da ne razlikuje tko je tko nego mu je blizak svaki onaj tko ulazi u dijalog s njime, tvrdimo da Bog dostačno svakome pruža mogućnost spasenja. Ta dostačna ponuda prisutna je u svakom trenutku ljudskog djelovanja i dolazi od Boga posredno i neposredno. Jednom je to glas savjesti, drugi put su to znakovi vremena, treći put poticaj prijatelja; zatim Sveti pismo, a onda opet susret s djelovanjem Crkve, koja već svojom opstojnošću u povijesti, uza sve slabosti svojih članova, ostaje znakom Božje prisutnosti. Da bi se dogodilo ostvarenje tog milosnog dara potrebno je da čovjek odgovori na Božji poziv i poticaj. Potrebna je spremnost i otvorenost za susret. Spasenje započinje onda kad čovjek uđe u dijalog s Bogom, kada milosni Božji poticaj prihvaćen od čovjeka u njemu počne djelovati. To je hod traženja, hod u kojem čovjek ulazi u dijalog s Bogom spreman prihvati ono "što nam je činiti" (usp Dj 9, 5). To je vrijeme traženja, vrijeme dijaloga i, često, vrijeme bježanja od posredništva Crkve u potrazi za osobnim susretom sa Spasiteljem. Ali, to je i vrijeme otvorenosti, koja zna biti radikalna dok ne susretнемo Boga koji nam se daje u znakovima što ih je izabrao i dao nam za spasenje. Kad milost dovede čovjeka do trenutka da shvati da su sveti znakovi što ih je Isus Krist odabralo upravo sredstva Boga koji nam se po njima daje, onda se ispunjava ona Kristova: "k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti" (Iv 14, 23).

7. Milost - Bog s nama daje nam se za ispunjenje posebne zadaće na koju smo pozvani i poslani po sakramentima

Božji ulazak u naš život, u kojem čovjek, da bi se ostvario, neizbjegljiv mora sudjelovati, daje nam se ne zato da ga ostvarimo samo za sebe nego za dobro Crkve, za dobro zajednice... Kada ovo shvatimo, onda možemo razumjeti odgovornost jednih za druge u Crkvi. Ako pojedinac živi sakramentalni život, čitava zajednica je svetija, Bog se nastanjuje u njoj. Po ovoj spoznaji moramo nositi odgovornost jedni za druge jer upravo posvećujemo zajednicu toliko koliko posvećujemo sebe. Bog je prvi i isključivo posvetitelj, on je početak i smisao svakog posvećenja, ali konkretan čovjek i konkretna zajednica, prihvaćajući njegovo posvećenje, pridonose posvećenju čovječanstva. "Bog koji te je stvorio bez tebe, koji te je otkupio bez tebe, neće te spasiti bez tebe" (sv. Augustin).

8. Sakramenti su bitno vezani s ljudskim životom i rastom po vjeri

Ako promatramo sakramente u ovom svjetlu, uviđamo da su bitno vezani uz ljudski život. Kao što čovjek od rođenja do smrti prolazi kroz različite faze sazrijevanja i rasta u zajednici te se u njoj doživljava kao osoba, tako i krš-

ćanin živeći u zajednici Crkve doživljava svoj hod i svoje sazrijevanje. Čovjek po rođenju ulazi u ljudsku zajednicu. On u svom sazrijevanju i u svojoj socijalizaciji ima potrebu za zajednicom, najprije onom užom obiteljskom, a onda i širom društvenom. Po školovanju on se poistovjećuje s ljudima oko sebe te osjeća potrebu za drugim. Primjeri ga privlače i ono što mu zajednica nudi kao vrednotu prihvaća te s njom pokušava živjeti. Potpomognut zajednicom, morao bi doći do zrelosti po kojoj prihvaća drugu osobu različitu od sebe i u zajedništvu s njom, po prihvatanju njezine različitosti, pomaže joj da se razvija u svojoj posebnosti, tako da budu jedno drugom oslonac i nadopuna... Kada na ovakav način promatramo sakramentalno djelovanje u životu čovjeka i zajednice, uočavamo koliko su zapravo sakramenti povezani sa životom. Međutim, ako promatramo Božje djelovanje u odnosu prema čovjeku, onda ćemo očima vjere uočiti da se Bog ne iscrpljuje u svojoj prisutnosti među nama kroz sedam sakramenata nego je čitavo njegovo djelovanje duboko sakramentalno jer on upotrebljava ljudski govor i znak da bi nam pokazao svoju ljubav i preko nje bio prisutan među nama. Nije li pod tim vidom i samo njegovo utjelovljenje sakrament Božje prisutnosti? Nije li njegova Crkva prasakrament spasenja? Nije li objavljeni istina njegove Riječi sakrament spasenja?

9. Čestitka

S Isusovim rođenjem u Betlehemu započeo je jedan novi svijet. Bog je na poseban način ušao u dijalog s čovjekom progovorivši mu o sebi i njemu jezikom koji je mogao razumjeti. Postao je jedan od nas da bi nam na taj način pokazao kako zajedno s njim možemo rasti u prihvatanju Boga i brata čovjeka. Postao je za nas sakrament spasenja da, bismo po njemu mogli doći k Ocu. Ostao je među nama po sakramentima da, sjećajući se onoga što je on činio, i mi danas to isto činimo, u zajednici s njime u Crkvi, njemu na spomen. Slaveći, dakle, sakramente činimo ga prisutnim u svijetu, činimo ga djelotvornim u Crkvi i zajedno s njim hodamo očekujući njegov slavni dolazak. To je radost nas koji smo mu povjerivali, to je radost koju svake godine novorođeni Božić donosi u naša srca i u naše živote.

S tim željama obraćam se svima vama poštovani: ministri, načelnice Glavnog stožera, poštovani ravnatelju policije, državni tajnici, pomoćnici ministara, generali i admirali, časnici i dočasnici Hrvatske vojske, dragi vojnici i redarstvenici, državni službenici, branitelji i umirovljenici, braća svećenici i djelatnici Vojnog ordinarijata, da po Kristovu rođenju još više spoznate svu dubinu i neizmjernu vrijednost sakramentalnog života euharistijskog slavlja te svu radost zajedničkog sazrijevanja u Crkvi, gdje osjećamo i nosimo odgovornost jedni za druge, kako bismo dostojno živeći po životu milosti -Boga u nama i s nama - Krista približili suvremenom svijetu, koji, ponekad možda i nesvesno, traga za dobrim i plemenitim, to jest za Bogom.

Sretan vam i blagoslovjen Božić te uspješna nova 2009. godina!

mons. Juraj Jezerinac,
vojni ordinarij

Obilježena 17. obljetnica HRZ-a i PZO-a

Snaga sustava je u pojedincu

"Snaga HRZ-a i PZO-a te svih grana OSRH-a jest u čovjeku, pojedincu. Iako je upravo zrakoplovstvo grana u kojoj moć tehnike najviše dolazi do izražaja, fascinira uvježbanost i obučenost njegovih pripadnika", rekao je ministar Vukelić

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Ministar Vukelić i ovom je prilikom istaknuo da je u središtu pozornosti čovjek, napomenuvši da je najveći izazov pred MORH-om jačanje ljudskog potencijala

Sedamnaesta obljetnica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane obilježena je 12. prosinca, a središnja svečanost održana je u 93. zrakoplovnoj bazi u Zemuniku Donjem. U načelo visokih dužnosnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga, predstavnika Vojno-diplomatskog zbora, županijskih i lokalnih vlasti, obitelji poginulih i nestalih branitelja te braniteljskih udrug, kao i bivših zapovjednika HRZ-a i PZO-a, prigodnim govorima okupljenima su se obratili izaslanik predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika OSRH-a Stjepana Mesića, načelnik Glavnog stožera OSRH-a general zbora Josip Lucić, ministar obrane Branko Vukelić te zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Vlado Bagarić.

U očekivanju odlaska na Kosovo

"Hrvatsko ratno zrakoplovstvo obavlja brojne zadaje, kako one vojne tako i društveno korisne po-

U sklopu letačkog programa prikazane su mogućnosti aviona Zlin-242 L, a zatim je uslijedio prelet formacije dva Air tractora, T-802 F i AT-802 A Fireboss, s prikazom odbacivanja vode, što je potom izvela i posada kanadera CL-415. Prikazana je i provedba taktičke zadaće borbenog traganja i spašavanja pilota iz zrakoplova oborenog u neprijateljskom području, u kojoj su sudjelovali MiG-21 i Pilatus PC-9 M te helikopteri Mi-171 Sh. Zajedno s posadama tih letjelica sudjelovali su i pripadnici Bojne za specijalna djelovanja, s kojima su piloti Eskadrile višenamjenskih helikoptera potom izveli i demonstraciju akcije traganja i spašavanja unesrećene osobe iz teško pristupačnog područja. Prigodan letački program završio je nastupom akrobatske skupine HRZ-a "Krila Oluje".

put traganja i spašavanja, medicinskih letova te protupožarnih i preventivnih aktivnosti protiv zagađenja Jadranu", rekao je general Lucić, istaknuvši da su u proteklih sedamnaest godina razvoja te grane Oružanih snaga dostignuti značajni zrakoplovni kapaciteti, koji im, uz ulaganja u ljudske resurse, omogućuju uspješno obavljanje svih zadaća. Napominjući da su u HRZ-u i PZO-u osposobljeni za obavljanje svih borbenih i neborbenih zadaća koje se od njih očekuju, najavio je i njihovo sudjelovanje u misiji KFOR na Kosovu, kamo bi prvih dvadeset pripadnika trebalo biti upućeno početkom travnja iduće godine.

Ministar Vukelić i ovom je prilikom istaknuo da je u središtu pozornosti čovjek, napomenuvši da je najveći izazov pred MORH-om jačanje ljudskog potencijala, a izrazio je i uvjerenje da će mogućnost kvalitetnog civilno-vojnog školovanja i dobrih radnih uvjeta u budućnosti privući mlade ljude u obrambeni sustav. "Snaga HRZ-a i PZO-a te svih grana OSRH-a jest u čovjeku, pojedincu. Iako je upravo zrakoplovstvo grana u kojoj moći tehnike najviše dolazi do izražaja, fascinira uvježbanost i obučenost njegovih pripadnika", rekao je, ističući ulogu HRZ-a i PZO-a u Domovinskom ratu te njihov doprinos društvenoj zajednici. Čestitao je zrakoplovima njihov dan i uime predsjednika Vlade Ive Sanadera, a predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić tim je povodom uputio brzovaj. Na razvoj i ulogu te grane

Predsjednik Republike odlikovao je satnika Zvonimira Milatovića Medaljom za iznimne pothvate, koju je zaslužio zbog spašavanja borbenog aviona MiG-21 iz kritične situacije. Podsjetimo, prilikom proslave ovogodišnjeg Dana Oružanih snaga, održane 28. svibnja u Karlovcu, tijekom leta MiG-a kojim je upravljao satnik Milatović došlo je do oštećenja te je dio zrakoplova otpao. Unatoč tome, pilot je sigurno prizemlјio. "Bilo je važno ostati pribran i hladnokrvan, a adrenalin je tek poslije proradio", kaže satnik Milatović, dodajući da je ova medalja kruna njegove karijere: "Zahvalan sam svima koji su mi na tom putu pomogli, od mojih roditelja preko nastavnika do zapovjednika, kao i Predsjedniku na tom posebnom priznanju."

OSRH-a posebno se osvrnuo zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Vlado Bagarić, poručivši da "nema slobodne zemlje bez slobodnog neba". Prisjetivši se svih poginulih zrakoplovaca, istaknuo je njihove zasluge u obrani Hrvatske i podsjetio na nove zadaće i izazove koji predstoje: "Pred nama je vrijeme modernizacije, daljnog i još kvalitetnijeg osposobljavanja i opremanja HRZ-a i PZO-a." "Imamo moderne oružane sustave i respektabilne ukupne sposobnosti koje će pristupanjem Hrvatske NATO savezu pridonijeti jačanju sustava kolektivne obrane. No, neovisno o izazovima novog vremena, ratno iskustvo i ljudski potencijal što ih čuva i njeguje ova grana OSRH-a sigurno su jamstvo da s pouzdanjem možemo gledati u budućnost", zaključio je general Bagarić.

U sklopu proslave Dana HRZ-a i PZO-a služena je misa zadušnica, koju je predvodio generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić. Nakon središnje svečanosti, najviši uzvanici i gosti obišli su Taktičko-tehnički zbor, a na kraju je održan i prigodan letački program. Povodom 17. obljetnice, pripadnicima HRZ-a i PZO-a uručena su promaknuća te nagrade i pohvale, a odlukom Predsjednika Republike satnik Zvonimir Milatović odlikovan je Medaljom za iznimne pothvate. ■

Konferencija vojnih kineziologa

Na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 11. prosinca održana je konferencija vojnih kineziologa, u sklopu koje su predstavljeni do-sadašnji rezultati znanstveno-istraživačkog projekta "Istraživanje ljudskih resursa i potencijala".

Riječ je o iznimno važnom projektu koji će za Oružane snage imati višestruko pozitivne učinke, a provodi ga Kineziološki fakultet u suradnji sa stručnjacima iz MORH-a i OSRH-a. Na konferenciji je upozorenje na važnost sustavnog istraživanja ljudskih resursa i potencijala pa time i ovog

projekta te su predstavljeni rezultati pilot-istraživanja koje se provodilo na ispitanicima iz HRZ-a i HRM-a.

Voditelj projekta doc. dr. sc Igor Jukić istaknuo je kako je do sada na projektu angažirano već više od pedeset stručnjaka iz raznih područja, a u sklopu pilot-studije provedena su istraživanja vezana uz kondicijsku pripremu ispitanika, njihov zdravstveni, psihološki i sociološki status te vojna znanja i vještine. Već su prvi rezultati potvrdili da je metodologija kojom se provode istraživanja dobra te da će dobiveni rezultati imati visokoprimenjeni-

vo značenje. Inače, sporazum o znanstveno-stručnoj suradnji na ovom projektu s Kineziološkim fakultetom potpisani je prošle godine. Projekt će trajati pet godina, a usmjeren je na istraživanje postupaka pomoći kojih će biti moguće osigurati pribavljanje i unapređenje sposobnosti, osobina i znanja te zadržavanje osoblja sposobnog pridonijeti uspješnoj realizaciji misija i zadaća OSRH-a.

L. PARLOV

HVU na otkrivanju spomenika Nikoli Zrinskom

Na poziv Zrinske garde iz Čakovca, izaslanstvo HVU "Petar Zrinski" sudjelovalo je 6. prosinca na svečanosti otkrivanja spomenika Nikoli Zrinskom u Čakovcu. Otkrivanje spomenika priređeno je povodom 500. obljetnice rođenja hrvatskog bana koji se proslavio obranom tvrđave Siget.

Spomenik je otkrio predsjednik Hrvatskog sabora, Luka Bebić. Autor spomenika je akademski kipar iz Čakovca, Mihael Štebih, koji je ujedno i predsjednik Zrinske garde - Čakovec. Izaslanstvo HVU-a predvodio je zamjenik ravnatelja i zapovjednik Ratne škole "Ban Josip Jelačić", brigadni general Slaven Zdilar. U izaslanstvu su bili kadeti i kadetkinje Kadetske bojne, Časničke škole te časnici HVU "Petar Zrinski".

Z.L.

Darivanje krvi u Središtu za borbenu obuku

Na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik", u Slunju 3. prosinca provedeno je dobrovoljno darivanje krvi u organizaciji Zapovjedništva Središta za borbenu obuku i predstavnika Crvenog križa grada Slunja. Dobrovoljnem darivanju krvi pristupilo je 39 dobrovoljnih davača iz Središta za borbenu obuku i Opšlužništva vojnog poligona Slunj.

Uz djelatne vojne osobe, u darivanje su se uključili i državni namještenici i

službenici. Među darivateljima bilo je onih koji prvi put daruju ovu dragocjenu tekućinu, ali i onih koji su je darovali već mnogo puta. Posebno se ističe narednik Željko Zulim, koji je darovaо krv - već 31 put. Središte za borbenu obuku njeguje izrazito dobru suradnju s predstavnicima Crvenog križa Slunja, te je izražena želja da se i u idućoj godini nastavi s tom akcijom.

I.M.

Regionalni koordinacijski sastanak u RACVIAC-u

RACVIAC - Središte za sigurnosnu suradnju i Regionalno vijeće za suradnju (RCC) organizirali su 4. prosinca u Rakitju zajednički koordinacijski sastanak s predstavnicima međunarodnih organizacija aktivnih u području sigurnosnih pitanja u jugoistočnoj Europi.

Razlog sazivanja ovih regionalnih sigurnosnih inicijativa bila je analiza resursa i mogućnosti, te izazova regionalne sigurnosne suradnje u okruženju jugoistočne Europe. Na koordinacijskom sastanku je bilo oko 35 sudionika iz jugoistočne Europe i šire, predstavnici nacionalnih parlamenta, ministarstava unutarnjih poslova, obrane i vanjskih poslova, čelnici RCC-a, SEESAC-a i DPPI-ja, te predstavnici Evropske komisije, OESEN-a za BiH i NATO-a. Skup je otvorio zamjenik direktora RACVIAC-a brigadir To-

mislav Vibovec, a osmišljen je kao diskusija u tri panela. U prvoj panel-diskusiji, koju je vodio Alphan Solen, politički savjetnik glavnog tajnika RCC-a, naglašena je važnost koordinacije kako bi se promicalo sigurno okruženje kroz zajedničke ciljeve. U drugoj je voditelj bio Efrem Radev, viši savjetnik za sigurnosna pitanja u RCC-u, a u trećoj je kroz izlaganja šestero predstavnika zemalja u regiji dobiven pregled ideja i potreba za buduću suradnju na sigurnosnim pitanjima. Svi su se složili da je regionalna sigurnosna suradnja strateški nacionalni sigurnosni cilj od najvećeg značenja. Istaknuto je kako je organizirani kriminal glavna prijetnja u regiji jugoistočne Europe, te je iskazana spremnost za užu suradnju u borbi protiv svih njegovih pojavnih oblika.

N. BOČKAJ

Održan 7. kup HRM-a u jedrenju i 14. božićna regata

S posebnim guštom i velikim srcem

Jedrenje je skup sport, a organiziranje kupa i regate zahtjevan i izazovan posao kojega se mogu prihvatiti samo jedriličarski entuzijasti. I ove su godine u tome bili uspješni, s posebnim guštom za sebe i velikim srcem za druge

— Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

Sedmu godinu zaredom, uoči božićnih blagdana Hrvatska ratna mornarica organizirala je jedriličarsko natjecanje, koje je posljednjih godina poprimilo međunarodni karakter, a istodobno je održana i tradicionalna Božićna regata u organizaciji Jedriličarskog kluba Zenta iz Splita.

Na 7. kupu HRM-a u jedrenju, održanom od 9. do 12. prosinca u akvatoriju Rogoznice, sudjelovalo je sedam vojnih posada. Uz domaćine iz HRM-a, natjecale su se posade ratnih mornarica Grčke, Italije, SAD-a, Slovenije i Velike Britanije te posada vojnih izaslanika akreditiranih u Hrvatskoj. Najbolji su bili Talijani s jedrilicom *Bossa nova*, kojom je upravljao skiper Procolo Pisano; drugoplasirana je posada Velike Britanije na *Soulu*, koju je predvodio skiper Richard Tarr i u čijem je sas-

tavu bila ovogodišnja olimpijska natjecateljica Penny Clark, a treći su bili Grci i *Indie* na čelu sa skiperom Stylianosom Sotiriouom. Posada HRM-a na jedrilici *Bolero*, kojom je upravljao Alen Bigava, zauzela je četvrto mjesto, a s obzirom na jaku konkureniju zlatna sredina je više nego zadovoljavajuća. Iza sebe su ostavili Amerikance i Slovence na jedrilicama *Blues* i *Jazz* te vojne izaslanike, čiju je *Rock'n'roll* posadu predvodio Slavko Vrlić iz MORH-a, a u čijem su sastavu bili časnici iz Grčke, Italije, Nizozemske i SAD-a. Sudionike Kupa na kraju je primio i zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić.

Vojne posade sudjelovale su i na Božićnoj regati, održanoj 13. i 14. prosinca u splitskom akvatoriju, na kojoj su se natjecale zajedno s civilnim jedriličarima, a među 41 posa-

dom, od kojih se 29 natjecalo u *Open*, a 13 u ORC *Handicap* klasi, najbolja je bila *Adria Azija* sa skiperom Darkom Prizmićem iz JK Peščaka jidra. Jaki udari juga, koji su tih dana na otvorenom moru bili i do 110 čvorova, dodatno su povisili adrenalin i pojačali izazov, što je uz postojeći entuzijazam jedriličara natjecanje učinilo još zanimljivijim. Valja napomenuti da je Božićna regata, kao i svake godine, bila humanitarnog karaktera, a deset tisuća kuna, koliko je prikupljeno od sudionika ovogodišnje regate, donirano je Centru za odgoj i obrazovanje Šubićevac. Jedrenje je skup sport, a organiziranje kupa i regate zahtjevan i izazovan posao kojega se mogu prihvatiti samo jedriličarski entuzijasti. I ove su godine u tome bili uspješni, s posebnim guštom za sebe i velikim srcem za druge. ■

MORH i OSRH u 2008.

Godina u znaku pozivnice u NATO i novih misija

SIJEČANJ

- Prigodna svečanost povodom umirovljenja četvorice generala OSRH-a: Viktora Koprivnjaka, Pavla Krpana, Darka Rukavine i Ivica Supića
- Primopredaja dužnosti ministra u MORH-u. Umjesto Berislava Rončevića, od 14. siječnja ministar obrane je Branko Vukelić

- Petnaesta obljetnica vojno-redarstvene akcije Maslenica
- Pripadnici OSRH na Časničkom balu u Beču
- U Gašincima održan Hrvatski ponos - 08, združena vježba 11. hrvatskog kontingenta za ISAF

VELJAČA

- Ispraćaj 11. kontingenta OSRH u Afganistan

- Posjet ministra obrane Republike Mađarske MORH-u

- Sastanak ministara obrane Američko-jadranske povelje u Pentagonu
- Otpušten posljednji naraštaj ročnih vojnika
- General zbora Josip Lucić ponovno imenovan na dužnost načelnika GSOSRH

OŽUJAK

- Službeni doček 10. hrvatskog ISAF-kontingenta u Kninu
- Simulacijska vježba CAX '08 na Hrvatskom vojnem učilištu

- Obilježena 17. godišnjica akcije Plitvice i pogibije Josipa Jovića

TRAVANJ

- Na samitu NATO-a u Bukureštu Republika Hrvatska dobila pozivnicu za članstvo u Savezu
- U sklopu posjeta Hrvatskoj, američki predsjednik George W. Bush

susreo se s hrvatskim vojnicima koji su sudjelovali u misiji ISAF

- Ministar obrane Republike Poljske u posjetu MORH-u

- Načelnik GS Republike Estonije u MORH-u

- Hrvatski tim u MORH-u sudjelovao u 15. NATO-ovoj vježbi upravljanja krizama, CMX '08
- Kanadski načelnik GS-a u MORH-u
- Svečanost umirovljenja dugogodišnjeg zapovjednika HRM-a, komodora Ivice Tolića

SVIBANJ

- Obilježena 13. obljetnica vojno-redarstvene operacije Bljesak
- Međunarodna vježba medicinskih vojnih timova, MEDCEUR '08, u Divuljama

- na vježba zračnih i zemaljskih snaga Mađarske i Hrvatske

- U Splitu održana međunarodna vojna vježba ADRION 08 - LIVEK
- Hrvatska na Međunarodnom vojnem hodočašću u Lurdu
- U Karlovcu obilježeni Dan OSRH-a i Dan HKoV-a

LIPANJ

- Svečana primopredaja dužnosti 1. hrvatskom kontingentu u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni
- Međunarodna vojna vježba Adriatic Aurora 2008. na vojnom poligonu Gašinci

- Francuski general zbora Henri Benttegeat, predsjedavajući Vojnog odbora EU, u posjetu MORH-u

- HRZ "s eskadrilom" Krila Oluje na međunarodnoj zrakoplovnoj izložbi ILA 2008 u Berlinu
- CROMIN '08, zajednička vježba OSRH-a i Nacionalne garde Minnesota u SAD-u
- Svečano postrojavanje ešelona OSRH-a na proslavi Dana državnosti RH u Zagrebu
- Vukovarska promocija

polaznika vojnih škola OSRH

SRPANJ

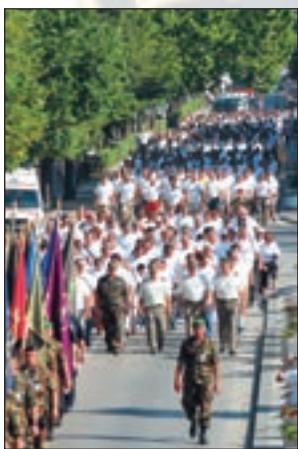
- U Bruxellesu potpisani Protokol o pristupanju Hrvatske NATO-u
- 14. prvenstvo OSRH u streljaštvu na streljani "Vrapčanski potok" u Zagrebu
- MORH sklopio ugovor s finskom Patriom o nabavci dva broda za HRM

- U splitskoj bazi Lora održano 45. svjetsko vojno prvenstvo u mornaričkom petoboju

KOLOVOZ

- U Kninu svečano obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, 13. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja i prvi put Dan hrvatskih branitelja
- U kninskoj vojarni "Kralj Zvonimir" ispraćen 12. hrvatski kontingent u misiju ISAF

- U Splitu održana 4. konferencija prvih dočasnika OS zemalja članica A-3 i međunarodni kamp dočasnika zemalja NATO-a i PzM-a

RUJAN

- U Delnicama obilježena osma obljetnica Bojne za specijalna djelovanja

- 26. svjetsko vojno prvenstvo u hrvanju u Solinu, hrvatski časnici Nenad i Nenad Žugaj osvojili zlatnu odnosno brončanu medalju
- U Makarskoj obilježena 17. obljetnica Hrvatske ratne mornarice
- Međunarodni simpozij Multinacionalne postrojbe vojne policije u međunarodnim operacijama potpore miru u Splitu

- Na Brijunima održana proširena konferencija načelnika GS država Američko-jadranske povelje
- Gordon England, zamjenik ministra obrane SAD, u MORH-u

LISTOPAD

- Pripadnici Vojne policije OSRH u vježbi *LIVEX Black Bear 2008* u Poljskoj
- Ministar Vukelić na sastanku ministara obrane EU u Francuskoj
- Američki general zboru John Craddock, vrhovni zapovjednik savezničkih snaga za Europu, posjetio MORH i GSOSRH
- Petnaest pripadnika OSRH otišlo u misiju Eu-

ropske unije u Čad i Srednjoafričku Republiku

- Na slunjskom poligolu "Eugen Kvaternik" održan *CRONEL '08*, prva vježba s ocjenjivanjem interoperabilnosti hrvatskih deklariranih snaga za NATO/PzM operacije

- Intergranska vježba PZO postrojbi HKoV-a *Štit 2008* na poligonu OSRH "Rt Kamenjak"
- Izaslanstvo MORH-a u trodnevnom posjetu Turskoj
- Načelnik GSOSRH general Josip Lucić u radnom posjetu NATO-ovu Zapovjedništvu za transformaciju u Norfolku, SAD
- Četvrta međunarodna simulacijska vježba *SEESIM 08* u Simulacijskom središtu

STUDENI

- Iz Finske u Remontno brodogradilište Šibenik stigla dva finska raketna broda klase Helsinki, bu-

- duća plovila HRM-a "Vučkovar" i "Dubrovnik"

- Početak obuke i prisega prvog naraštaja dragovoljnih ročnika u Požegi

- Spot o hrvatskim OS u produkciji HVG-a proglašen najboljim promidžbenim filmom međunarodnog festivala vojnoodržavnog filma "Vojska i narod" u Braccianu, Italiji

- U misiju UNDOF ispraćen 2. hrvatski kontingenat
- Predstavljanje novih vozila i tehnike u zagrebačkoj vojarni "Croatia"
- Na karlovačkom strelištu "Jamadol" predstavljena nova hrvatska jurišna puška VHS

PROSINAC

- U Zadru obilježena 17. obljetnica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva

- Obljetnica Hrvatskog vojnog učilišta u Zagrebu

- U Hrvatsku iz finske tvornice Patria stigli prvi primjerici borbeno-oklopnih vozila namijenjenih OSRH-u ■

**HRVATSKI
VOJNIK**

2000

www.hrvatski-vojnik.hr

Siječanj

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4			
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Veljača

P	U	S	C	P	S	N
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Travanj

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Svibanj

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	
29	30					

Kolovoz

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Septembar

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Oktoobar

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Novembar

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Decembar

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27

Prosinc

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25	26	27

Studenti

P	U	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

u suradnji s učilištima raspisuje:
NATJEČAJ

Za stipendiranje studenata/studentica viših godina preddiplomskih i diplomskih studija u RH, od akademске godine 2008./2009. na:

1. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

1. Fakultet elektrotehnike i računarstva
 - svi preddiplomski i diplomski studiji
2. Fakultet strojarstva i brodogradnje
 - svi preddiplomski i diplomski studiji
3. Medicinski fakultet
 - integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine
4. Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
 - svi preddiplomski i diplomski studiji

2. SVEUČILIŠTU U SPLITU

1. Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje
 - preddiplomski i diplomski studiji: - elektrotehnika i informacijska tehnologija,
 - strojarstvo
 - računarstvo
2. Medicinski fakultet
 - integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine

3. SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

1. Medicinski fakultet
 - integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine
2. Elektrotehnički fakultet
 - svi preddiplomski i diplomski studiji
3. Građevinski fakultet
 - svi preddiplomski i diplomski studiji

4. Strojarski fakultet, Slavonski Brod
 - svi preddiplomski i diplomski studiji

4. SVEUČILIŠTU U RIJECI

1. Medicinski fakultet
 - integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine
2. Građevinski fakultet
 - svi preddiplomski i diplomski studiji
3. Tehnički fakultet
 - svi smjerovi preddiplomskih i diplomske studije
4. Pomorski fakultet
 - preddiplomski studij:
 - nautika i tehnologija pomorskog prometa
 - brodostrojarstvo
 - elektrotehnička i informatička tehnologija u pomorstvu

5. SVEUČILIŠTU U ZADRU

1. preddiplomski studij brodostrojarstva i tehnologija pomorskog prometa
2. preddiplomski studij nautika i tehnologija pomorskog prometa

6. VELEUČILIŠTU U SLAVONSKOM BRODU

1. Stručni studij proizvodnog strojarstva

7. VELEUČILIŠTU VELIKA GORICA S PRAVOM JAVNOSTI

1. Stručni studij Održavanje zrakoplova
2. Stručni studij Održavanje motornih vozila
3. Stručni studij pirotehnologije

8. VELEUČILIŠTU U KARLOVCU

1. Stručni studij mehatronike
2. Stručni i specijalistički diplomski studij strojarstva
 - sva usmjerenja

9. VELEUČILIŠTU U VARAŽDINU

1. Stručni studij elektrotehnike
 - smjer automatizacija
2. Stručni studij proizvodno strojarstvo
3. Stručni studij graditeljstvo

**NAKON DIPLOMIRANJA
NUDIMO:**

- SIGURAN POSAO I SIGURNA PRIMANJA
- MOGUĆNOST STALNOG STRUČNOG USAVRŠAVANJA
- STIMULATIVNI SUSTAV PROFESIONALNOG RAZVOJA
- MOGUĆNOST SUDJELOVANJA U DOMAĆIM I MEĐUNARODnim PROJEKTIMA

UVJETI:

- isključivo državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen(a) 1984. godine ili poslije
- upisana odgovarajuća godina redovitog studija u akademskoj godini 2008./09. uz plaćanje ili bez plaćanja
- odgovarajući rezultati na pregledu za novake (samo za muškarce)

Kandidati/kandidatkinje trebaju dostaviti:

- zamolbu sa životopisom adresom i brojem telefona
- presliku domovnice, rodnog lista, vojne iskaznice (samo za muškarce)
- uvjerenje o nekažnjavanju, ne starije od 6 mjeseci
- potvrdu o upisanoj odgovarajućoj godini na fakultetu ili veleučilištu navedenom u natječaju

Presliku dokumenta nije potrebno ovjeravati kod javnog bilježnika. Nakon završenog odabira dokumenti se ne vraćaju kandidatima koji nisu ispunili sve potrebne uvjete natječaja.

Originalni dokumenti bit će traženi samo od odabranih kandidata nakon konačnog odabira.

Rok za podnošenje prijava je **9. siječnja 2009.**

Prijave se dostavljaju pisanim putem u:

**Personalnu službu
Ministarstvo obrane
Stančićeva 6, 10000 Zagreb**

Informacije u svezi natječaja mogu se dobiti na:

• www.morh.hr i u Personalnoj službi MORH-a na telefone **01/4568-767 i 01/4567-545**

Nova oprema za ABK postrojbe

PRIPADNICI 2. kemijske bojne 1. konjičke divizije američke kopnene vojske (US Army) prolaze obuku prije raspoređivanja. Obuka obuhvaća zaštitu od toksičnih industrijskih kemikalija, isprobavanje nove radne i zaštitne odjeće te opreme za detekciju toksičnih tvari.

Tijekom prošle službe u Iraku postrojba se često susretala s klorom i drugim toksičnim industrijskim kemikalijama. Zbog toga je odlučeno da se razvije nova zaštitna oprema i nabavi potrebna specijalizirana oprema te unaprijedi obuku kako bi se povećala sigurnost u radu s toksičnim tvarima. Jedan od važnijih zahtjeva jest smanjenje mase opre-

me i uredaja jer je riječ o zaštitnoj opremi, odnosno hermetiziranim kombinezonima koji se često moraju nositi po visokim temperaturama. Uvedena su dva kombinezona. Prvi, level A, potpuno je hermeti-

ziran i neonski je žute boje te je predviđen za kemijsko izvidanje. Drugi, level B, rabi se za dekontaminaciju i bez je boje.

Osobito se popularnom pokazala zaštitna odjeća level B, ugodnija je za nošenje od postojećega zaštit-

nog kombinezona Joint Service Light Integrated Suit Technology jer je prozračna. Vojnici su uvježbani i za rad s digitalnom konzolom za brzu detekciju tekućih i krutih kemikalija.

M. PETROVIĆ

Južna Koreja kani nabaviti Global Hawkove

ZA NABAVU najveće bespilotne ISR (Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) platforme na svijetu Južna Koreja je prvi put iskazala zanimanje 2005. godine. Tada, kao i 2006., kada je po drugi put uputila svoj zahtjev Sjedinjenim Američkim Državama, dobila je negativan odgovor. No, u prosincu ove godine pojavile su se određene naznake da bi treći zahtjev Južne Koreje mogao biti pozitivno riješen. Štoviše, postoje naznake da bi se mogao odobriti i transfer tehnologije Južnoj Koreji, koja želi razviti svoju bespilotnu ISR platformu vrlo sličnih performansi kao Global Hawk. Zasad se

ne navodi koja bi od dvije inačice Global Hawk mogla biti prodana Južnoj Koreji (Block 10 ili Block 20), niti je li riječ o mogućoj prodaji rabljene inačice Block 10 ili bi bila odobrena prodaja novoproizvedene inačice Block 20.

Bespilotna letjelica Global Hawk ima izuzetno impresivne letne performanse. U zraku može ostati više od 40 sati i pritom pokriti površinu od 100 000 četvornih kilometara, dok je maksimalni vrhunac leta 20 800 m. Inačica Block 20 u odnosu na svoju prethodnicu Block 10 ima prije svega znatna strukturalna poboljšanja zmaja letjelice i pogon-

ske skupine, zahvaljujući kojoj Block 20 ima dva i pol puta više snage. Uz to, u Block 20 ugrađen je novi poboljšani paket elektrooptičke, navigacijske i komunikacijske opreme, te ima veći dolet nego što ga ima Block 10 a to je impresivnih 7500 km. Zahvaljujući naprednom unutarnjem paketu senzorske opreme Global Hawk je u stanju pružiti slikovni prikaz vrhunske kvalitete u svim meteouvjjetima, danju i noću, što znači da omogućava prikaz situacije na terenu u realnom vremenu, čime znatno olakšava donošenje odluka, odnosno vođenje operacija.

I. SKENDEROVIC

Nesmrtonosna oprema

RIJEČI časnika američke kopnene vojske zaduženog za obuku: "Što više mogućnosti i alata za nesmrtonosno djelovanje osiguramo vojniku, to će se on manje odlučivati na dje-lovanje smrtonosnom silom", jasno govore kako je nova para-digma moderne vojske izaz-vati što manje ljudskih žrtava. Zato moderne vojske sve više vremena i sredstava posvećuju obučavanju vojnika za rje-šavanje mogućih situacija pri-mjenom nesmrtonosnih postu-paka i tehnologija. Rezultat je manje žrtava i manje napetos-ti, što osobito dolazi do izražaja u mirovnim misijama. Vojnici koji djeluju u mirov-nim misijama često se susreću s osobama koje nisu protivnici u pravom vojnom smislu već

su kriminalci, šverceri ili pak obični nasilnici. Rješavanje takvih situacija bez uporabe smrtonosne sile i bez tragič-nih posljedica (gubitak ljud-skih života) omogućava održavanje dobrih odnosa s lo-kalnom zajednicom, a to je jedan od glavnih preduvjeta za uspjeh mirovne misije.

Među kompletima nesmrtonosne opreme kojima se opremaju postrojbe američke kopnene vojske nalaze se elektrošoker (Taser), mreže za zaustavljanje vozila te ne-smrtonosno streljivo za sač-marice i slično oružje. Vojnicima se omogućava trening za pravilnu primjenu nesmrtonosnih oružja u trajanju od tjedan dana.

M. PETROVIĆ

US Army

Dostava čileanske raketne fregate Ekvadoru

BIVŠA raketna fregata (missile fri-gate) čileanske mornarice Almirante Lynch je 15. listopada predana ekvadorskoj ratnoj mornarici. Izgrađena je u Velikoj Britaniji kao deve-ti brod klase Leander ranih 1970-ih, a ekvadorska mornarica ga je pre-menovala u Comandante Moran Valverde te će zamijeniti nešto sta-

riju fregatu iste klase, koja je počet-kom 1990-ih nabavljena od britan-ske ratne mornarice kao višak.

Ovo je druga, a time i posljednja fregata transferirana iz čileanske mornarice ugovorom vrijednim 28 milijuna dolara, koji je potpisani u ožujku 2008. Prvi brod, bivšeg ime-na Almirante Condell, predan je u

travnju i preimenovan u Presidente Eloy Alfaro te je u svibnju svečano priključen ekvadorskoj floti u matič-noj luci Guayaquil. U skladu s ta-dašnjim najavama, ulazak u opera-tivnu službu predviđen je za drugi tjedan studenog.

Pripreme za primopredaju raketne fregate Almirante Lynch bile su du-lje od onih s prvim brodom, jer je čileanska mornarica započela pro-ces tehničkog ogoljenja te pripreme za rezalište kada se Ekvador odlu-čio za kupnju obiju fregata. Rezultat započetog procesa bila je demon-taža nekoliko sastavnica borbenog sustava i ostale opreme, koju je naknadno bilo potrebno ponovno instalirati. Zasebnim ugovorom pot-pisanim u siječnju 2008., čileansko vojnomornaričko brodogradilište ASMAR remontirat će i modernizi-rati dvije podmornice njemačke proizvodnje Type 209/1300, koje se trenutačno nalaze u sastavu ekva-dorske mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ

Rasprema britanske podmornice Superb

PREDZADNJA podmornica britanske kraljevske ratne mornarice klase Swiftsure, HMS Superb je završila raspremu u pomorskoj bazi u Plymouthu 26. rujna ove godine. Nuklearno pogonjena podmornica vratila se u mornaričku bazu Davenport krajem lipnja, nakon što je posljednja operativna zadatka otkazana zbog kolizije plovila s podmorskim grebenom u Crvenom moru.

Osnovne značajke podmornica klase Swiftsure su duljina 83 m, širina 9,8 m, gaz 8,5 m uz površinsku istisninu 4400 t. Posadu čine 13 časnika i 103 mornara. U skladu s nuklearnim pogonskim sustavom u podvodnoj plovidbi premašuju brzinu od 28 čv. Osnovno naoružanje sastoji se od pet torpednih cijevi kalibra 533 mm iz kojih je moguće ispaliti Spreadfish i Tigerfish torpeda, projektil Harpoon dok pojedine podmornice su u mogućnosti ispaljivati i projektil Tomahawk.

Podmornica podvodne istisnine 4900 t površinskom plovidbom je vraćena u matičnu zemlju nakon prve procjene pri kojoj je otkriveno oštećenje sonara koje je sprječilo izvršavanje podvodnih zadaća podmornice. Britansko ministarstvo

obrane otvorilo je istragu o razložima nasukavanja dok će analiza biti pravodobno provedena.

Povlačenjem HMS Superba, sestrinska podmornica HMS Sceptre ostala je posljednja operativna podmornica klase Swiftsure, od izvorno izgrađenih šest plovila.

Obje podmornice HMS Superb i HMS Sceptre izgrađene su u bri-

tanskom brodogradilištu Vickers Shipbuilding u Barrow-in-Furnessu te su primljene u aktivnu službu britanske mornarice godine 1976. Rasprema posljednje podmornice u klasi Swiftsure predviđena je za 2010. godinu. Tada će u potpunosti biti zamijenjene podmornicama klase Astute.

M. PTIĆ GRŽELJ

Pakistan kupuje brazilske projektile

POČETKOM prosinca u medijima je objavljena vijest da je brazilska vlada odobrila prodaju navođenih projektila zrak-zemlja Pakistanu. Veliki razlog za pozornost koju je ta informacija izazvala u svijetu jest

činjenica da je riječ o brazилском novorazvijenom proturadarском projektilu MAR-1, o čijem se razvoju dosad znalo vrlo malo. Za uspjeh njegova razvoja i proizvodnje zaslужna je brazilska tvrtka Mectron - Engenharia Industria e Comercio S.A., od koje je u travnju ove godine

Pakistan zatražio kupnju 100 projektila MAR-1, za što će platiti 108 milijuna američkih dolara.

Projektil MAR-1 ima pasivno radarsko navođenje i namijenjen je za SEAD (Suppression of Enemy Air

Defenses) misije, odnosno za napad na radarske položaje i protuzračnu obranu. Svojom fizionomijom do nekle podsjeća na Raytheonov projektil AGM-88 HARM. Maksimalni domet projektila od 25 km može se postići s visinom lansiranja od 10 km, a prema navodima brazilskih inženjera, u određenim simulacijama koje su proveli, MAR-1 bi trebao imati mogućnost otkrivanja radara male snage na udaljenostima i do 500 km. Projektilima MAR-1 Brazil kani uskoro naoružati svoje avione AMX i F-5BR, dok bi Pakistan njima naoružao svoje novonabavljenе kineske jurišnike JF-17.

I. SKENDEROVIC

Globalna biološka sigurnost u svjetlu biotehnološke revolucije

Izuzetan napredak i dostignuća na polju bioloških znanosti i biotehnologije primjenjivih za razvoj biološkog oružja, a koji se mogu odvijati i u najmanjim laboratorijima, danas je teško učinkovito nadzirati

Slavko BOKAN

Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje i uskladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksinskog oružja i o njihovom uništenju (u dalnjem tekstu BTWC) ili Biological and Toxin Weapons Convention ili puni naziv Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxin Weapons and on Their Destruction stupila je na snagu prije nešto više od 30 godina, kao vrlo jednostavan međunarodni instrument od nekoliko stranica teksta. Njezine odredbe i zabrane su vrlo jasne, sažete, kategorične i konač-

ne, odnosno odlučujuće, ali to je ipak više principijelan nego proceduralan međunarodni instrument. Konvencija međutim ne sadržava odredbe nadzora ili verifikaciju njihova poštivanja, odredbe za provedenu organizaciju, detalje kako navodna kršenja trebaju biti istraživana, organizirana sredstva pomoći državama članicama Konvencije za udovoljavanjem njihovih obveza.

Važni izvori bioloških agensa kao potencijalne prijetnje su brojni i široko rasprostranjeniji nego njihovi ekvivalenti na drugim poljima razrušanja (kemijsko, nuklearno i radiološko oružje), a također i razlike

između nemiroljubive i miroljubive uporabe su nejasne, dok je vjerojatno trošak neučinkovitog odgovora previsok. Moguće nadvladavanje takvih izazova, odredbi i inovativnih rješenja je bilo prijeko potrebno. Mišljenja su podijeljena, ali se većina stručnjaka slaže u tome da će BTWC imati, više nego ikad prije, važnu ulogu u zajedničkim nastojanjima povećavanja koristi koje je ponudila biotehnologija uz istodobno umanjivanje njezinih potencijala nemiroljubive uporabe. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

US DOD

Odgovor na katastrofe

Događaji koji uzrokuju katastrofu dešavaju se trenutačno ili u vrlo kratkom roku, a tijekom svog razvoja odnose velik broj žrtava i izazivaju velika razaranja materijalnih dobara. Nastale potrebe i mogućnosti društva da reagira tijekom nastanka često su u raskoraku

Ilja MANDIR, Karolina ROŽIĆ

Riječ katastrofa (grč. katastrofo - okrenem, obrnem, prevrnem) označava kloban događaj ili slijed događaja s najtežim posljedicama po ljudi, prirodu, objekte, ekonomiju, društvo.

U davna vremena, vjerovalo se da je nastanak katastrofalnih događaja djelo božanstava ili pak vražje djele. Stari Rimljani vulkane su smatrali prebivalištem bogova, a njihovu aktivnost kaznom za nepodopštine. Poplave, potresi, suše, glad i drugi katastrofalni događaji smatrani su nezadovoljstvom bogova i izljevom njihova gnjeva zbog grijeha koji su ljudi počinili. Da bi umirili bogove, prinosili su im žrtve u vidu najmilijeg ili najvrednijeg što imaju. Srednjovjekovne ilustracije prikazu-

ju kugu kao vražje djelo, gdje je vrag svojim dahom zarazio ljude i tako otpuhao trećinu stanovništva u tadašnjoj Europi.

No, dogodilo se da je Neron zapalio Rim, buha sa štakora iz Azije proširila zarazu kuge na Europu, a u XX. stoljeću Skoplje razorio potres, u XXI. stoljeću vodni val opustošio je velik dio južne Azije, dok ratovi plemena u Africi izazivaju glad. Nepotopivi Titanik potopila je santa leda, a teroristi su srušili Twin Towers. Nuklearni reaktor u Černobilu izazvao je nuklearnu katastrofu, a Hitler provodi plan masovnih ubijanja i Staljin plan ideo-loškog čišćenja.

Danas se riječ katastrofa upotrebljava s različitim pojmovnim znače-

njem. Primjerice, naciji je katastrofa kad hrvatska nogometna vrsta ne ostvari plasman na svjetsko prvenstvo, studentu je katastrofa kada padne ispit na faksu, radnicima kada izgube posao. Obitelji je katastrofa smrtni slučaj, vojsci gubitak bojišta, ljudi i tehnike. Značenje te riječi uglavnom se veže za nešto negativno, nekakav pad, propast, slom, nesreću.

U punom značenju riječi, katastrofa označava događaj za koji je karakterističan velik broj žrtava ili golema materijalna razaranja, te općenito prekid normalnog funkcioniranja društva. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Piraterija: žig srama na modernom pomorstvu

Godina na izmaku obilježena je velikim porastom modernog piratstva, počasti koja je mijenjajući pojavne oblike, na svjetskim morima i oceanima prisutna već stoljećima. Premda je bilo razdoblja u kojima su piratske aktivnosti bile minorne, u posljednjem desetljeću njihove aktivnosti ponovo drastično rastu. Ova vrsta pomorskog kriminala svojim aktivnostima sve više koketira s terorizmom, što zahtijeva primjereno odgovor

Igor SPICIJARIĆ

Piraterija i gusarstvo dvije su kriminalne pojave, poznate i prisutne na svjetskoj povijesnoj sceni otkad se, valjda, čovjek otisnuo ma more. Na početku etimološkog uvida o ovoj temi, potrebno je prvo razjasniti koja je semantička razlika između ova dva pojma. U biti, posljedice njihova djelovanja na moru bile su podjednako štetne i razorne. No, s pravne strane, između ta dva pojma postoji značajna razlika. Prema britanskim pomorskim tradicijama i zakonima, koje su poslije u najvećoj mjeri prihvatile i sve ostale pomorske sile i uvele ih u svoju pomorsku legislativu, pirati su

bili obični razbojnici, koji su pljačkali na moru isključivo radi vlastitog interesa i za svoj račun. S druge strane, gusari su također bili pomorski pljačkaši, ali u službi određene države i vladara. Kapetani gusarskih brodova dobivali su od svojih gospodara neki oblik jamstvenog pisma, tzv. Letter of Marque. Taj dokument je bio njihova dozvola za gusarenje, ali i jamstvo da, dopadnu li u zarobljeništvo neće biti obešeni o jarbole kao obični razbojnici već da će uživati tretman ratnog zarobljenika s mogućnošću njihova otkupa ili razmjene. Gusarska služba pod zastavom određene države obvezivala je

gusare da dio svog plijena predaju u riznicu države koja im je pružala pravnu zaštitu i izdala spomenuto jamstveno pismo (često nazivano kraljevskim ili gusarskim pismom).

Još od predantičkih vremena, kada je tadašnjim galijama počeo prvi veliki prijevoz materijalnih dobara i bogatstava ustanovilo se, počevši od Egiptčana, preko Grka do Rimljana i Kartažana, da nije moguće ratnom flotom potpuno uništiti piratska gnezda i zaustaviti njihovo haračenje morem. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvojni planovi japanskog ratnog zrakoplovstva

Iako je razvoj ATD-X programa ubrzan, japansko će ratno zrakoplovstvo ipak morati kupiti strani višenamjenski borbeni avion kako bi "zakrpalо" rупу nastalu zbog povlačenja F-4EJ iz operativne uporabe

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Japan je jedna od rijetkih, ako ne i jedinstvena država koja ima visokorazvijenu namjensku industriju, ali koja uopće ne izvozi njezine proizvode. Zbog toga je često izvan zanimanja stručne javnosti, ili tek povremeno, kad razvije neki novi proizvod. Japanska namjenska industrija proizvodi široku paletu proizvoda, od tenkova, ratnih brodova pa sve do nadzvučnih lovaca.

Jedan od najnovijih razvojnih projekata namijenjenih japanskom ratnom zrakoplovstvu jest i razvoj novog demonstratora tehnologija ATD-X (Advanced Technology Demonstrator-X) Shinshin koji bi trebao dovesti do novog višenamjenskog borbenog aviona smanjene zamjetljivosti (stealth). Nakon odbijanja američke vlade da Japanu prada trenutačno najsvremeniji lovački avion na svijetu Lockheed Martin F-22 Raptor, japanska je vlada odlu-

čila znatno ubrzati razvoj Shinshina. Osim toga, odlučeno je i da se modernizira postojeća flota lovaca F-15J Kaizen.

Tamošnji političari, gospodarstvenici, ali i neovisni analitičari procjenjuju da će razvoj Shinshina, te višenamjenskog borbenog aviona koji će na tim osnovama nastati, samo još više povećati tehnološku razvijenost Japana. Osim toga, donijet će dodatnu samostalnost od američkih isporuka oružja i tehnologija, koja nije uvijek išla glatko i na obostrano zadovoljstvo. Ona je već i sada dosljedna za otpočinjanje tako zahtjevnog projekta. Zahvaljujući tome tijekom devedesetih godina japanski Institut za tehnološka istraživanja i razvoj započeo je s preliminarnim studijama razvoja novog borbenog aviona, koji je tada i dobio naziv ATD-X program. Koristeći se tim prednostima Tokio je krajem 2007. godine odlučio ubrzati program

ATD-X, s namjerom da do 2011. godine završi prvi prototip namijenjen za testiranje u zraku. O tome kako cijeli projekt grabi naprijed pokazuju i podaci da se, nakon mjerena radarskog presjeka obavljenog u Francuskoj, počelo s određenim preinakama aerodinamičkog dizajna aviona, na što upućuju nove računalne animacije, odnedavno dostupne u javnosti. Temeljni imperativ koji Japan postavlja pred ATD-X program jest da avion ima visoke stealth odlike, usporedive ponajviše s onima na F-22 i na F-35. To se prije svega odnosi na prilagodbe uvodnika zraka za pogonsku skupinu, koje inače znaju biti svojevrsni "zid" od kojeg se odbija radarsko zračenje što u konkretnom slučaju japanski inženjeri namjeravaju znatno ublažiti. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Zadnja crta obrane (I. dio)

Sve brži i "pametniji" protubrodski vođeni projektili zahtijevaju i razvoj učinkovitijih mjera obrane, prije svega raketnih sustava za proturaketnu obranu

Pripremio Srećko RADOVIĆ

Suvremeni protubrodski vođeni projektili, koje smo pobliže opisali u tekstovima u Hrvatskom vojniku br. 209 i 213, podjednaka su opasnost i za najveće i za najmanje ratne brodove. Zbog toga ih se sve veći broj oprema topničkim i raketnim proturaketnim obrambenim sustavima, koji se na engleskom označavaju kao SHORADS-i (SHort-RAnge Air-Defence System). Stalno smanjenje mase i veličine SHORADS-a omogućava njihovu ugradnju i na tako male brodove kao što su raketni čamci, pružajući im ujedno učinkovitu obranu od protubrodskih vođenih projektila i borbenih zrakoplova na malim udaljenostima.

U razdoblju nakon II. svjetskog rata postalo je jasno da će se protuzračno topništvo, bez obzira na uporabu radara za otkrivanje i navođenje paljbe, sve teže nositi sa sve

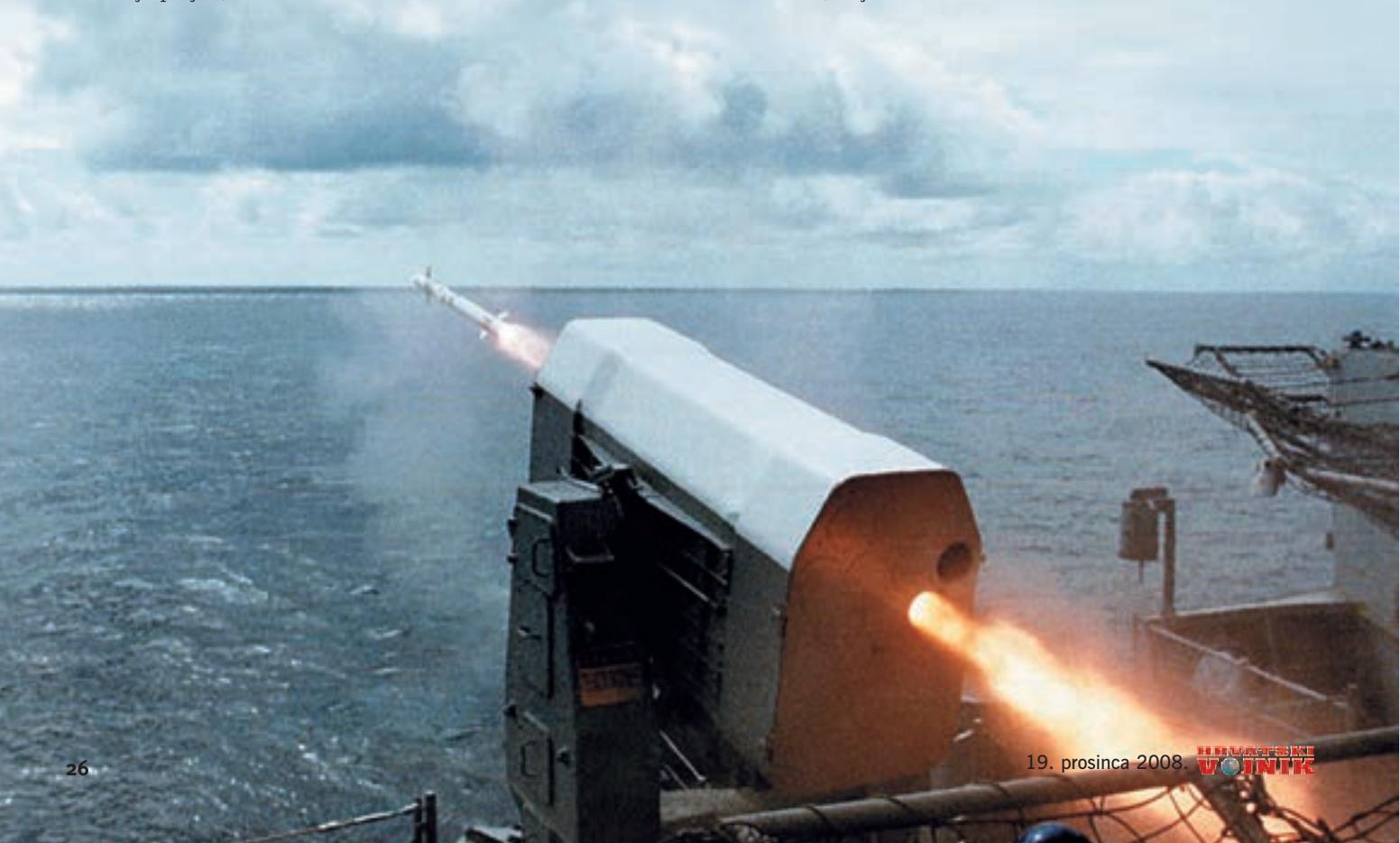
bržim borbenim avionima s turbo-mlaznim pogonom. Situacija se još više pogoršala dolaskom prve generacije vođenih projektila zrak-brod, bez obzira na njihovu veličinu i relativno slabe sustave za samonavođenje. Kao odgovor na nove prijetnje započeo je ubrzani razvoj vođenih projektila brod-zrak, uglavnom s radarskim poluaktivnim navođenjem. Takvi su projektili pružali veći iskoristivi domet djelovanja i mogućnost djelovanja i protiv jako brzih ciljeva.

Prve generacije brodskih protuzračnih raketnih sustava uvedene su u operativnu uporabu pedesetih godina XX. stoljeća. Međutim, veličina i masa projektila, zajedno s većim radarskim sustavima za otkrivanje ciljeva i navođenje projektila na njih, uvjetovala je njihovu ugradnju samo na velike ratne brodove, naj-

češće krstarice. Opremanje manjih ratnih brodova protuzračnim raketnim sustavima, kao što su korvete i fregate bilo je nemoguće.

Sredinom šezdesetih godina XX. stoljeća pojavljuju se prvi pravi protuzračni raketni sustavi malog dometa, na engleskom označeni kao PDMS (Point-Defence Missile System). To su sustavi prve generacije, uključujući i Short Seacat (radiokomandama navođeni projektil koji je na britanskim ratnim brodovima zamjenio topove od 40 mm), te američki Basic Point Defense Missile System (prethodnik sveprisutnog SeaSparrow Missile Sistema). Ubrzo će PDMS sustavi postati osnova brodske protuzračne obrane, posebno za fregate i razarače. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Njemački tenkovi I. svjetskog rata (I. dio)

Iako su njemački generali vrlo brzo shvatili borbene mogućnosti novog oružja, ipak je zaostatak u početku razvoja bio prevelik da bi do kraja I. svjetskog rata njemačka industrija uspjela proizvesti veći broj tenkova

Siniša RADAKOVIĆ

Povijest njemačkih oklopnih vozila seže sve do 1911. godine, kad je austrijski natporučnik Gunther Brustyn predložio razvoj Motorgbeschutza (samovoznog topa) s kupolom. Ideju je 1912. godine patentirao u Njemačkoj. No, njemački i austrijski generali, koji su odrasli na konjima, nisu shvaćali prednost Brustynove ideje, pa ona nikada nije otišla dalje od papira. Ideji o stvaranju oklopnih vozila njemačka će se vojska ozbiljnije posvetiti tek 1916. godine, nakon što su se na Zapadnom frontu prvi put pojavili britanski tenkovi Mark I. I prije pojave britanskih tenkova, njemačka je teška industrija pokrenula razvoj vozila Marienwagen I i II (poznati i kao Bremer-Wagen),

Duer-Wagen i Treffas-Wagen. Riječ je o eksperimentalnim vozilima koja su bila daleko od mogućnosti korisne uporabe.

Prva borbena uporaba tenkova bila je u bitki na Somi 15. rujna 1916. Iako su njemački vojnici ostali zatečeni pojmom potpuno nove vrste oružja, britanski tenkovi Mark I nisu ostvarili veći uspjeh. Ništa bolje nisu prošli ni francuski tenkovi u bitki na Eni 16. travnja 1917. Tek je u bitki kod Kambrea (20. studenog 1917.) 476 britanskih tenkova uspjelo potpuno razbiti njemačku obranu i ostvariti prvu veliku tenkovsku pobjedu.

Pojava prvih britanskih tenkova na francuskom bojištu izazvala je paniku na svim razinama njemačke

vojske, od zapovjednika u rovovima do generala u najvišim stožerima. Zbog toga je već 13. studenog 1916. u njemačkom ministarstvu obrane održan stručni skup o mogućnosti razvoja tenkova. Kako bi sve dobilo službenu formu, posao nadgledanja razvoja dodijeljen je 7. općoj ratnoj upravi, odjelu za promet, koji je osnovan u rujnu 1916. Već 13. studenog iste godine njemački glavni stožer donosi odluku da se što prije započne razvoj prvog njemačkog tenka. Projektiranje i razvoj dodijeljeno je pričuvnom satniku i inženjeru strojarstva Josephu Vollmeru. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Homo Volans, rani hrvatski avijatičari 1550.-1925.

Emil Uzelac, general zrakoplovstva triju država (II. dio)

General Uzelac bio je zasigurno najkompetentniji od svih zapovjednika zrakoplovstava koja djeluju u I. svj. ratu. Nakon rata pozvan je u vojsku Kraljevine SHS. Postavljen je za načelnika novoustrojenog Odjeljenja za vazduhoplovstvo pri Ministarstvu vojske i mornarice. Na kraju vojne karijere bio je general zrakoplovstva NDH...

Leonard ELERŠEK

ako se prije svega bavio ustrojem Ratnog zrakoplovstva Crno-Žute Monarhije, Uzelac je stigao i letjeti u svim tadašnjim tipovima zrakoplova, često kao probni pilot. Ne rijetko je isprobavao avione koji su još bili u fazi razvoja, prilikom nabave ili pri prijemu iz tvornica. Radno je komunicirao sa svojim letačima i tehničarima, dočasnicima i časnicima, pa je među njima stekao osobito poštovanje i ugled. Kao voditelj stručnih timova sudjelovao je u odabiru, ispitivanju i kupnji zrakoplova kod domaćih i stranih tvrtki. Uzelac ne zanemaruje ni letenje balonom pa mu je s poslovničnim kašnjenjem, 15. svibnja 1914., izdana diploma Vode slobodnih balona Austrijskog aerokluba. Unatoč tome

što mu je zbog obnašanja visoke vojne dužnosti letenje bilo zabranjeno, krišom leti kad god je u prilici. U siječnju 1916., za posjetu njemačkoj tvornici Fokker, bio je na demonstraciji letnih svojstava novog Fokkerova monoplana. Potom je osobno iskušao zrakoplov te izveo svoju prvu petlju (luping). 7. studenog 1916. pri probi aviona Brandenburg D.I, koji je ispitivan u 19. eskadrili, doživljava havariju i završava u bolnici, iz koje je izišao čim je došao k svijesti.

Nakon smrti cara Franje Josipa u proljeće 1916., na prijestolje dolazi mladi car Karlo, koji je reorganizirao vojni stožer kako bi u njega doveo svoje ljude. Uvedena je nova funkcija generalnog inspektora zra-

koplovstva, na koju u srpnju 1917. car postavlja general-pukovnika nadvojvodu Josipa Ferdinanda. Njegova je jedina dužnost bila da zapovijeda istinskom zapovjedniku zrakoplovstva, Emili Uzelcu. Nadvojvoda je bio balonski entuzijast i zrakoplovni stručnjak pa su njih dvojica našla zajednički jezik. Uz uzajamno uvažavanje, izvrsno su vodili zračne snage sve do kraja rata. Dana 1. svibnja 1918. godine, Uzelac je napokon promaknut u čin general-bojnika.

Kao letač visokog tehničkog obrazovanja, general Uzelac je bio zasigurno najkompetentniji od svih zapovjednika zrakoplovstava koja djeluju u I. svjetskom ratu. U kratko je vrijeme uspio iz potpuno inferiornih

zračnih snaga, koje su na ulazu u rat sa Srbijom i Rusijom imale 39 vojno upotrebljivih aviona, ustrojiti tehnički i operativno respektabilno zrakoplovstvo. Unatoč opremljenosti višestruko manjim brojem zrakoplova u usporedbi s tadašnjim talijanskim, francuskim ili engleskim zračnim snagama, Austro-ugarsko zrakoplovstvo (kopnene vojske) bilo je respektabilna zračna sila. Njegova najveća snaga bila je u motiviranosti, odanosti i povjerenju Uzelčevih mlađih zrakoplova. I u najtežim mjesecima posljednje godine Velikog rata, hrvatski general uspješno vodi ratno zrakoplovstvo umirućeg carstva. Dana 1. listopada 1918. zapovjedništvo je još jednom reorganizirano, a Uzelac je formalno degradiran jer je njegovo mjesto zapovjednika zrakoplovstva preimenovano u mjesto zamjenika zapovjednika zrakoplovstva. No to je već vrijeme kada Austro-Ugarska, znajući da je rat izgubljen, pokušava ishoditi primirje.

U nemilosti Aleksandra

Emil Uzelac se nakon rata vraća u domovinu. Neko vrijeme živi u Petrinji, a 1920. pozvan je u vojsku Kraljevine SHS. Postavljen je za načelnika novoustrojenog Odelenja za vazduhoplovstvo pri Ministarstvu vojske i mornarice, što je zapravo bila dužnost zapovjednika zračnih snaga. Uzelac radi na organizaciji, preustroju i modernizaciji vojnog zrakoplovstva, ali i leti vojnim zrakoplovima. Posljednji je put letio 1922., u 56. godini života. Mnogi hrvatski letači iz zračnih snaga Austro-Ugarske Monarhije ulaze u zrakoplovstvo nove države upravo Uzelčevom zaslugom, ali ondje nisu tretirani bolje od njihova zapovjednika iz Velikog rata. Uzelac nije uživao simpatije Karadžorđevića, kako zbog svoje vojničke prošlosti tako i zbog isticanja hrvatske nacionalnosti. Često je bio izložen verbalnim provokacijama kralja i njegove generalske svite. Očiti primjer dogodio se u listopadu 1921. Tada je bivši austrijski car Karlo pokušavao po-

vratiti ugarsku krunu, i u Sopronu mu se priključilo oko tri tisuće mađarskih vojnika. Dok su se približavali Budimpešti, stigao je ultimatum Kraljevine SHS i Čehoslovačke o objavi rata Mađarskoj u slučaju krunidbe. Kralj Aleksandar je u načnosti visokih časnika tada upitao Uzelca što bi učinio da Karlo uspije u svojoj nakani. Uzelac je odgovorio parabolom: "Da je kajzer Karl Napoleon, ja bih bio maršal Ney." Nakon kraće šutnje, general je nastavio: "Ali ne brinite se, car Karlo ne-

ganizacijski postavio temelje novom zrakoplovstvu, ustrojivši ga iskustvima austrougarskih zračnih snaga, prisilno je umirovljen 1923. godine kao nepotreban.

Drugi rat i kraj

Kad je za vrijeme II. svjetskog rata osnovana Nezavisna Država Hrvatska, Emil Uzelac već prvi dana, 10. travnja 1941. godine, postaje generalom ratnog zrakoplovstva. Radi na izgradnji zračnih snaga, u čemu svojim iskustvom i autoritetom daje važan doprinos. Dana 25. studenog 1941., u 74. godini, odlazi u mirovinu. Uživao je golem ugled u tadašnjoj hrvatskoj državi, ali i izvan njegovih granica. Na Uzelčev 75. rođendan, godine 1942., povjesničar zrakoplovstva J. Diakow izdao je knjigu u kojoj Uzelčevi zrakoplovci iznose sjećanja na svog zapovjednika, od milja zvanog Uz: "Uz je bio više od zapovjednika; bio je otac i prijatelj, upravo onakav kakvog su mlađi avijatičari (mladići u pravilu mlađi od dvadeset godina) trebali. Volio je i nagradjavao herojstvo i letačku vještinu te je znao zažimiriti na jedno oko kad je bilo kršenja discipline. Osobno je prošao obuku za ratnog pilota te je pilotsku značku stekao na isti način kao i ostali časnici." Dana 21. i 22. kolovoza 1942., povodom njegova 75. rođendana i 30. obljetnice pilotskog zvanja, u Zagrebu je priređena svečanost "na kojoj su, uz Zapovjednika domobranstva Slavka Kvaternika i druge visoke hrvatske časnike, nazočili brojni njemački i mađarski te hrvatski vojni dužnosnici, sve od reda Uzelčevi suborci i prijatelji iz vremena Monarhije". Milan Emil Uzelac, jedan od nekoliko generala NDH pravoslavne vjeroispovijesti, preživio je kraj rata i slom države. Nakon rata je zatvoren, preživljava torture, a potom živi u Zagrebu i Petrinji. Vjerojatno najspasobniji zrakoplovni general I. svjetskog rata, umro je u Zagrebu 7. siječnja 1954. u 87. godini života. Pokopan je na zagrebačkom groblju Mirogoj. ■

■ Nadvojvoda Josip Ferdinand i Uzelac zajedno su suradivali i vodili austrougarske zračne snage

će nikad biti Napoleon." Naime, maršal Ney je bio odani Napoleonov general, koji mu pri povlačenju francuske vojske iz Rusije štiti začelje. Nakon Napoleona pada služio je francuskom kralju. Kada se, međutim Napoleon vratio iz zatočeništva na otoku Elbi, Ney od kralja dobiva zadaću da ga dočeka i ponovo zatoči. No, Ney prelazi na Napoleonovu stranu, a Napoleon svrgava kralja i započinje novu, stodnevnu vladavinu. Aleksandar ovu uvredu nije zaboravio. Premda je Uzelac or-

Donna Woolfolk Cross: *Papisa Ivana*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2007.

Stotinama godina nijekalo se da je postojala papisa Ivana, žena koja je prerušena u muškarca napredovala do položaja vrhovnog kršćanskog poglavara. Niti do današnjih dana nije pouzdano utvrđeno je li papisa Ivana, odnosno papa Ivan Engleski kako je sebe nazvala, uistinu postojala ili je to tek srednjovjekovna legenda.

Jedna od najkontroverznijih žena u povijesti, papisa Ivana, koja je preuzevši bratov identitet napredovala do papinskog položaja, najmoćnijeg položaja onog doba, do danas je ostala mit: je li bila stvarna ili je samo puka fikcija? Legenda o Ivani koja je kao Ivan Anglicus sredinom IX. stoljeća navodno sjela na papinsko prijestolje odavna kopka duhove. Za Svetu Stolicu posrijedi je puka izmišljotina. Crkveni skeptici, međutim, imaju vlastite teorije prema kojima je papisa Ivana doista postojala. U "Kronici papa i careva" dominikanica Martina iz Opave stoji zapisano: "Ivan, rodom Englez, stigao iz Mainza, držao Petrovu stolicu dvije godine, pet mjeseci i četiri dana. Umro u Rimu. Tvrđilo se da je bio žena." Legenda koja ne umire glasi otrplike ovako: bistroj i darovitoj Ivani, rođenoj 814. godine u Ingelheimu na Rajni, pruža se rijetka prilika da zajedno s bratom pohađa crkvenu školu. Kad brat pogine u vikingškom napadu, Ivana odjevena u mladića odlazi u muški samostan u Fuldi, odakle bježi u Rim, gdje završava studije. S lažnim identitetom, zahvaljujući obrazovanju i talentu, ubrzo ulazi u visoke crkvene krugove, a nakon smrti pape Lava IV. izabrana je za Petrova nasljednika pod muškim imenom Ivan Engleski. Žrtva fatalnog spleta ljubavi, strasti i političkih intriga zatrudnjuje s papinskim tajnikom te tijekom procesije rađa dijete i umire. Povijesne knjige nisu nikada potvrdile istinitost te legende, ali ima teorija prema kojima je papisa Ivana bila stvarna povjesna osoba.

Roman Donne Woolfolk Cross vraća čitatelja u srednji vijek i oslikava pred realnom povijesnom pozadinom lik žene koja se svim silama bori protiv društvenih ograničenja. Problem istinitosti fabule, o kojoj se i u znanstvenim krugovima žučno raspravlja, ipak ne pada u drugi plan, već ocrtava paralelnu priču o potisnutim i zatomljenim istinama crkvene povijesti. Prema romanu *Papisa Ivana* snima se film u režiji Sönkea Wortmanna, u kojem će papisu Ivanu glumiti Franka Potente, a premijera je najavljena za sljedeću godinu.

Mirela MENGES

FILMOTeka

Sumrak

- američka teen romansa (2008.)
- trajanje: 120 minuta
- redatelj: Catherine Hardwicke
- distributer: Blitz film & video
- glume: Kristen Stewart (Bella Swan), Robert Pattinson (Edward Cullen), Billy Burke (Charlie Swan)

Sedamnaestogodišnja Bella, dijete razvedenih roditelja, dolazi živjeti s ocem u magloviti gradić Forks, do kojeg se sunce rijetko probija. U školi, Bella upozna neobičnog vršnjaka Edwarda, ali ubrzo spozna da se zaljubila u vampira! Edward, s druge strane, mora odlučiti želi li Bellu voljeti ili pojesti. Kada nepoznate zvijeri počnu ubijati ljudе u okolici Forksa, dvoje zaljubljenih naići će na brojne probleme...

Najavljujan kao najiščekivaniji film godine, *Sumrak* (*Twilight*) je s 35 milijuna dolara u prvom danu prikazivanja ispunio očekivanja producenata. Film je nastao prema literarnom predlošku američke književnice Stephanie Meyer, prvom od četiri nastavka priče o ljubavi između smrtnice i vampira. Da je riječ o popularnom djelu govori podatak da je knjiga provela 91 tjedan na prvom mjestu liste bestselera New York Timesa (kod nas se nešto slično dogodilo s Brownovim *Da Vinciјevim kodom*). Kako to već u Hollywoodu ide, filmska prava na sva četiri nastavka već su otkupljena pa možemo pretpostaviti da nas u sljedećim godinama očekuje saga slična onoj o Harryju Potteru. Ako primjetimo da su klinci koji su proteklih desetak godina čitali priče i gledali filmove o malom čarobnjaku nešto ostarili, zaključit ćemo da je ciljana publika ista, danas nešto odraslija. Iako već neko vrijeme nisam tinejdžer, izrazito sam sklon filmovima o vampirima, a naročito mi se sviđa trend neromantičnog horora koji je započeo *Intervju s vampirom* iz 1994. (možete li vjerovati da je prošlo već 15 godina?!). Kad već putujemo u prošlost, dodao bih da me *Sumrak* neodoljivo podsjeća na dvije serije koje su imale kulturni status u mojoj generaciji, u vrijeme dok se glavna glumica ovog filma još nije ni rodila: *Twin Peaks* (zbog ozračja) i *Beverly Hills 90210* (zbog tinejdžera). *Sumrak* sigurno nije najbolji, ali možda ostane film po kojem ćemo pamtići filmski neuvjerljivu 2008. godinu.

Leon RIZMAUL

Zašto misa u ponoć?

Predbožićno vrijeme obilježeno je duhovnim bdjenjima. Od glagola *bdjeti* dolazi naziv *Badnjak*, zadnji dan došača kada se bdjenjem isčekuje Božić. Mise *bdjenja*, zornice i ponoćke, najveća su vjernička okupljanja. Neki katolici koji veoma rijetko posjećuju misu u došaču redovito dolaze na zornice. Na božićnoj su ponoćki i oni katolici koje nazivaju "godišnjacima", jer samo jednom godišnje dolaze na misu. Što je osobito u tim noćnim misama da vjernike toliko privlače? Zar nema prikladnijeg doba za bogoslužje od mrkle noći i ranog ustajanja? O čemu se zapravo radi?

Noćno bogoslužje ima svoju simboliku. *Svjetlost* i *tama* simboliziraju stanje ljudskoga duha. *Tama* je simbol zla, nesreće i prokletstva, a *svjetlost* simbolizira život i sreću. Biblija se obilno služi tom simbolikom. Sotonu se naziva knezom tame, a Isus je svjetlost svijeta. Isus je došao kao svjetlost u tamu, kao sloboda u tamnicu. To je najradosnija vijest koju utamničenik može čuti. Stoga mora *bdjeti*, biti budan i otvoriti oči za ono što se zbiva. Noć je tjeskobno stanje ljudskog duha. Čovjeku koji je u tami ništa nije važno kao svjetlo. Poruka o svjetlu je poruka spaša. Nema takve tame, nema izgubljenosti u kojoj nas Bog ne bi vidio i ne bi znao gdje smo. To je već bilo iskustvo stazozavjetne vjere: "Onima što mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu" (Iz 9,1). Četvrtu evandelje znamenjem svjetla naviješta Isusovo rođenje: "Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dove na svijet" (Iv 1,9).

O svjetlu je, dakle, riječ, svjetlu koje isčekujemo kao novi Božić. Isusov je novi dolažak kao svjetlo novoga dana. Zora je navještaj njegova svjetla, navještaj izlaska iz noćnih tmina. I prije svanača dan je na vidištu. Pojavak se Isusov isčekuje baš kao dan koji sviće: na vidištu se pojavljuje, ali ga još nema. Stoga valja *bdjeti*. Bdjenjem se označava duhovna budnost, stanje duše koja se otvara novom Božjem zahvatu. Ono uključuje odvažnu vjeru, vjeru kojom, kao Isusova majka, vjernik prihvata Božje djelo, iako ne zna "kako će to biti" (Lk 1,34). U zornicama vjernik sazrijeva za duhovno iskustvo ponoćke. Zorom sazrijeva da u mrklini ponoći može posvjedočiti za dolazeće svjetlo. A "godišnjaci" i oni vjernici koji "nemaju vremena" za nedjeljnu misu otkrivaju u zornicama i ponoćkama iskru nade da i za njih ima svjetla Božjega.

Ivan NIMAC

SIMFONIJSKI PUHAČKI ORKESTAR OS RH

KD VATROSLAV LISINSKI
21. PROSINCA 2008. U 20 SATI

DOBROTVORNI
BOŽIĆNI KONCERT

DIRIGENT: LUKA VUKŠIĆ

UZ ORKESTAR NASTUPAJU:

RADOJKA ŠVERKO

GORAN NAVOJEC

HANA HEGEDUŠIĆ

GRUPA "RIVERS"

GRUPA "FIDES" I

ZBOROV GLAZBENIH ŠKOLA

IZ BJELOVARA I KRIŽEVACA

NA RASPOREDU HRVATSKE I SVJETSKE BOŽIĆNE PJESENJE

KARTE SE, OD 15. DO 19. PROSINCA, OD 10.00
DO 14.00 SATI. MOGU KUPITI I REZERVIRATI
POZIVOM NA BROJEVE TELEFONA:
01/45 68 394, 01/37 84 937

Izložba likovnih radova djelatnika MORH-a i GSOS-a

U Galeriji "Zvonimir", Bauerova 33, u ponedjeljak 29. prosinca s početkom u 14 sati bit će otvorenje III. izložbe likovnih radova djelatnika Ministarstva obrane i Glavnog stožera. Izlažu naše kolegice i kolege Dubravka Cerovac-Tropčić, Silvia Filošević, Katica Grdić, Zlatko Hergotić, Kata Jelović, Željko Lipovac, Nikola Matić, Vinko Matulović, Margareta Mederi Hudinčec, Zdenka Omrčen, Tomislav Skender i Marijan Šafarić te umirovljeni pukovnik Krinoslav Matijević kao gost.

Izložba se može razgledati do 20. siječnja, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. Ulaz slobodan.

**ČESTIT BOŽIĆ
I SRETNA NOVA
GODINA**

2009

PS: POZDRAV HRVATSKIM VOJNICIMA, MA GDJE BILI

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

RAZVOJ PROIZVODNJA DISTRIBUCIJA LOGISTIKA

Kancelak 20
Zagreb - HRVATSKA
Tel: 01 / 377 27 77
Fax: 01 / 373 07 51

www.kroko.hr
email: info@kroko.hr